

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ ΜΕ ΘΕΜΑ:

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΦΟΥΦΡΗ
Α.Μ.1340200900381
ΤΗΛ:6944710335

ΑΘΗΝΑ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

3. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

- i. Νομοθετική εξουσία
- ii. Εκτελεστική εξουσία
- iii. Δικαστική εξουσία

4. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

- i. Ανάδειξη δικαστικών λειτουργών
- ii. Ισοβιότητα
- iii. Εξασφάλιση υπηρεσιακής σταδιοδρομίας δικαστικών λειτουργών

5. ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ

- i. Συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου στην σύνθεση επιλεγμένων δικαστηρίων
- ii. Το αιτιολογημένων των δικαστικών αποφάσεων
- iii. Το δικαίωμα στην έννομη προστασία
- iv. Η δημοσιότητα των συνεδριάσεων των δικαστηρίων

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

7. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θέμα της εργασίας αυτής είναι, όπως άλλωστε δηλώνει και ο τίτλος, η δικαστική ανεξαρτησία. Η συγκεκριμένη αρχή ασφαλώς δεν προέκυψε a priori παρά αποτελεί θησαύρισμα της εξέλιξης του δικαιοσύνης συστήματος ανά εποχή και κοινωνία. Γι' αυτόν τον λόγο παρατίθεται μία αναδρομή στο παρελθόν, από τα πρώτα δειλά βήματα του ανθρώπου να δημιουργήσει και θεμελιώσει σύστημα απονομής δικαιοσύνης, έως το άρθρο 87 του ισχύοντος ελληνικού Συντάγματος που κηρύσσει την ανεξαρτησία των δικαστών και των δικαστηρίων. Ακολούθως, διαιρείται η δικαστική ανεξαρτησία σε λειτουργική και προσωπική, διακρίσεις που επεξηγούνται συνοδευόμενες από τις συνταγματικές εγγυήσεις τους.

Είναι ωστόσο αποδεκτό ότι οι εγγυήσεις αυτές πλαισιώνονται από ρυθμίσεις προβλεπόμενες από το Σύνταγμα και αποσκοπούν στην προάσπιση των ατόμων τα οποία παρουσιάζονται ενώπιον της δικαιοσύνης αλλά και εμμέσως στην περιφρούρηση της δικαστικής ανεξαρτησίας.

Την εργασία συμπληρώνει ένα κείμενο με συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από την μελέτη του παρόντος θέματος, και επίσης και παράθεση της σχετικής αλλά και αφενός η νομοθεσίας και νομολογίας που σχετίζονται με αυτό.

Μετάφραση στα Αγγλικά:

INTRODUCTION

The theme of this work is the judicial independence, as the title says. This principle is certainly not revealed a priori rather than is a treasure of the evolution of the legal system per era and society. This is the reason why, a flashback is given from the first tentative steps of man to create and establish justice system, to article 87 of the current Greek Constitution which declares the independence of judges and courts.

Then, the judicial independence is divided in functional and personal, divisions that are explained along with their constitutional guarantees. However, it is accepted that these guarantees are governed by rules laid down by the Constitution and they aim to defend people who appear before justice and to safeguard the judicial independence indirectly, as well.

This work complements a text imbued with the conclusions derived from the study of the present issue, as well as, both the law and, secondly, the jurisprudence associated with it.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Ανεξαρτησία: Η ιδιότητα, η κατάσταση του ανεξάρτητου, η ελευθερία, η αυτονομία.

Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο (ΑΕΔ): Δικαστήριο το οποίο συστήθηκε βάσει του άρθρου 100 Σ στο οποίο ορίζονται και οι αρμοδιότητές του. Οι αποφάσεις του είναι αμετάκλητες.

Άρειος Πάγος: Ανώτατο δικαστήριο το οποίο ελέγχει μόνο τα νομικά σφάλματα των τελεσιδίκων αποφάσεων των τακτικών, αστικών και ποινικών δικαστηρίων, που προσβάλλονται με το ένδικο μέσον της αναίρεσης σύμφωνα με τον ΚΠολΔ και ΚΠΔ.

Δικαστής: Δημόσιος λειτουργός εξουσιοδοτημένος να απονέμει δικαιοσύνη σύμφωνα με τους νόμους.

Δικαστήριο: Ο τόπος όπου διεξάγονται οι δίκες και το οίκημα όπου εδρεύει δικαστική αρχή / το σύνολο των δικαστών που συνέρχονται για να δικάσουν.

Εισαγγελέας: Δημόσιος λειτουργός που εποπτεύει την τήρηση των νόμων και επαγρυπνεί για το δημόσιο συμφέρον.

Ελεγκτικό Συνέδριο: Ανώτατο δικαστήριο του οποίου οι αρμοδιότητες ορίζονται στο άρθρο 98 Σ και διακρίνονται σε δικαστικές, ελεγκτικές και γνωμοδοτικές.

Εφετείο: Δικαστήριο δευτέρου βαθμού το οποίο ελέγχει τα νομικά και ουσιαστικά σφάλματα των οριστικών αποφάσεων των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων, οι οποίες προσβάλλονται με το ένδικο μέσον της εφέσεως.

Νομοθεσία: Σύνολο γραπτών νομικών κανόνων μιας χώρας.

Νομολογία: Σύνολο δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται από τα αρμόδια όργανα της δικαιοσύνης.

Νόμος: Κάθε κανόνας που γεννά υποχρεώσεις και δικαιώματα, με δυνατότητα εξαναγκασμού για όποιον δεν συμμορφώνεται εκούσια σ' αυτόν.

Συμβούλιο της Επικρατείας: Ανώτατο διοικητικό δικαστήριο, οι αρμοδιότητες του οποίου ορίζονται στο άρθρο 95 Σ.

Σύνταγμα: Υπό την ουσιαστική του έννοια είναι το σύνολο των νομικών κανόνων οι οποίοι από τη μια μεριά καθορίζουν τη μορφή του πολιτεύματος του Κράτους και ρυθμίζουν την οργάνωση και τις λειτουργίες του προσδιορίζοντας ταυτόχρονα τα όρια της κρατικής εξουσίας απέναντι στους πολίτες του Κράτους.

Νομοθετική Λειτουργία: Η λειτουργία του Κράτους με την φροντίδα της οποίας θέτονται οι νόμοι.

Εκτελεστική Λειτουργία: Η λειτουργία του Κράτους με την συνδρομή της οποίας εφαρμόζονται οι νόμοι.

Δικαστική Λειτουργία: Η λειτουργία του Κράτους η οποία τιμωρεί τα αδικήματα και επιλύει τις διαφορές βάσει των ισχυόντων νόμων.

Αριστοτέλης (384 π.Χ. - 322 π.Χ.): Έλληνας φιλόσοφος του οποίου τα έργα χωρίζονται σε αυτά που αφορούν την μεταφυσική φιλοσοφία, τον φυσικό κόσμο, τον άνθρωπο, την ηθική, την πολιτική θεωρία, την λογική και την ποιητική. Διετέλεσε παιδαγωγός του Μεγάλου Αλεξάνδρου και δημιούργησε δική του φιλοσοφική σχολή στην Αθήνα και συγκεκριμένα ανάμεσα στον Λυκαβηττό και τον Ιλισό την οποία ονόμασε 'Περιπατητική'.

Montesquieu: Γάλλος φιλόσοφος και συγγραφέας δοκιμίων, από τις επιφανέστερες φιγούρες του Διαφωτισμού.

Bert. Brecht (1898 - 1956): Γερμανός δραματουργός, ποιητής και σκηνοθέτης, πατέρας του λεγόμενου Επικού θεάτρου στην Γερμανία. Τα έργα του αναγνωρίστηκαν ευρύτατα μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο.

Kurt Tucholsky (1890 - 1935): Γερμανός σατυρικός ποιητής, συγγραφέας και δημοσιογράφος. Λόγω της φήμης του ως αριστερού δημοκράτη και υπέρμαχου της ειρήνης, το 1933, όταν οι Ναζί κατέλαβαν την εξουσία αφαίρεσαν την γερμανική υπηκοότητά του και έκαψαν τα βιβλία του.

Μετάφραση στα Αγγλικά:

BASIC CONCEPTS

Independence: The status, the situation of the independence, freedom, autonomy.

Supreme Special Court (SSC): Court established under Article 100 C and acts as election instance, as a court of removing the conflict of duties and as a constitutional court. Its decisions are irreversible.

Areopagus: Supreme Criminal Court Of Cassation based in Athens, which controls the legal part only, the legal errors of the contested decision of scheduled, civil and criminal courts and not the truth of the facts.

Judge: Public officer authorized to administer justice and apply the laws.

Court: The place where trials are conducted and the building where juridicial authority/all the judges resides and meet to judge /or the conduct of the trial resides.

Prosecutor: Senior law officer, who oversees the surveillance of laws and is vigilant in the public interest.

Audit Conference: Supreme Administrative court which has jurisdiction under Article 98C and it is distinguished in legal, auditing and advisory authority.

Appeals Court: Court of second degree which is trying the correctness of decisions of courts of first instance. Things such as appeals against decisions of the three-member magistrate's court, barratry and piracy crimes or related crimes, etc. are under its jurisdiction.

Legislation: A set of written legal rules of a country.

Jurisprudence: A set of judgments issued by the competent organs of justice.

Law: Any mandatory rule that creates rights and obligations, which the possibility of mandatory force for anyone who doesn't comply voluntarily with its bans.

Council of state: Supreme invalidating and appeal Administrative Court, which judges in second grade and undertakes the cancellation of acts, the appeal of decisions and the differences of substance.

Constitution: Under its substantive aspect, it is the set of legal rules that on the one hand determine the form of state and govern its organization and functions, and on the other hand identify the limits of state power against citizens of the state.

Legislative Mode: Laws are legislated with the care of this mode.

Executive Function: The laws apply with the contribution of this function.

Judicial Function: The function that punishes the crime and solves the differences on the basis of applicable laws.

Aristotle: Greek philosopher (Stagira 384BC-322BC Chalkis) whose projects are divided into those pertaining to the metaphysical philosophy, the natural world, humans, ethics political theory, logic and poetics. He was the tutor of Alexander the Great and created his own philosophical school in Athens and in particular between Lycabettus and Ilissos which he called 'Peripatetic'.

Montesquieu: French philosopher and author of essays, one of the most eminent figures of the Enlightenment.

Bert. Brecht: (February 1898-August 1935) German dramatist, poet and director, father of the so-called epic theater in Germany. His works were widely recognized after the Second World War.

Kurt Tucholsky: (1890-1935) German satiric poet, writer and journalist. Because of his reputation as a left democrat and an advocate of peace, in 1933, when the Nazis seized power, they removed his German citizenship and burned his books.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η απονομή της δικαιοσύνης αποτελεί μια από τις πρώτες λειτουργίες της ανθρώπινης κοινωνίας οι οποίες σηματοδοτούν με την εμφάνιση τους την σταδιακή διαμόρφωση της έννοιας κράτους. Ήδη στις πρωτόγονες και στις αρχαϊκές κοινωνίες η απονομή της δικαιοσύνης διατηρούσε μια κραταιά θέση σε οποιαδήποτε μορφή κοινωνικής και πολιτειακής οργάνωσης και ήταν μια διαδικασία που είχε εναποθετηθεί στην ανθρώπινη ενέργεια, παρόλο που -όπως θεωρούνταν τότε- ήταν δώρο και εντολή υπερφυσικών δυνάμεων.

Αν και είχε συλληφθεί ήδη από τότε η έννοια της δικαιοσύνης-έστω και ως προϊόν θεϊκής προέλευσης-εντύπωση προκαλεί η ελλιπής πρόνοια πάνω στο θέμα της δικαστικής ανεξαρτησίας: Ίσως το πρώιμο στάδιο της σκέψης του ανθρώπου που του επέβαλε αυθόρμητα την υπακοή των 'θείων εντολών' και άρα ανώτερων από τον ίδιο μα και ο φόβος της θείας τιμωρίας που ελλόχευε κατά την συνείδηση του να μην του επέτρεπαν την δυνατότητα κριτικής σκέψης έναντι επιβαλλόμενων νομών. Ανεξαρτησία υπήρχε μόνο υπό την μορφή της κοινωνικής απαίτησης ο δικαστής ένα πρόσωπο σημαίνον για τις τότε κοινωνίες, να κρίνει αδέκαστα και αμερόληπτα την κάθε υπόθεση που αναλάμβανε με βάση σαφώς την κυρίαρχη βούληση. Πρόκειται λοιπόν για ένα είδος αντικειμενικής και ουσιαστικής δικαιοσύνης που είχε ως θεμέλιο το κύρος του ατόμου που εκδίκασε.

Όπως όμως οι εποχές διαδέχονται η μια την άλλη, έτσι και σε κάθε εποχή διαπιστώνονται ξέχωρες αντιλήψεις της αρχής της αμεροληψίας και της αντικειμενικότητας. Σταθερός παράγοντας αποτελεί το κύρος του δικαστή εμπλουτισμένο με τις θέσεις της εκάστοτε κοινωνίας του αρχαϊκού και του αρχαίου κόσμου. Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί το πολίτευμα της απόλυτης μοναρχίας στην οποία η αντικειμενική δικαιοσύνη διασφαλιζόταν μέσα από την θέση του μονάρχη στην κοινωνία. (Πάνω σε αυτό το τελευταίο αντλήθηκε και η βασιλική προνομία απονομής χάρις η οποία μάλιστα διαπέρασε και στην σύγχρονη δημοκρατία ως αρμοδιότητα του αρχηγού του κράτους). Συνεπώς, μια αόριστη έννοια της ανεξαρτησίας του δικαστή ήταν παρούσα ανέκαθεν στην διαδικασία απονομής δικαιοσύνης μέσα από το κύρος του δικάζοντος ατόμου.

Ως αρχή του δικαίου η δικαστική ανεξαρτησία σχηματοποιήθηκε ιστορικά με την εμφάνιση της σύγχρονης αστικής δημοκρατίας και ειδικότερα με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών, την οποία επινόησε αρχικά ο Αριστοτέλης στα Πολιτικά του, επισήμανε ο Locke στο έργο του ως προϋπόθεση ακεραιότητας της ελευθερίας και υπερασπίστηκε ο Montesquieu στο 'Πνεύμα των Νόμων' θέτοντας την δικαστική εξουσία φερέφωνο κατ' ουσίαν της εκτελεστικής. Την αρχή έκανε η σταδιακή διαμόρφωση του αγγλικού πολιτεύματος με την απομάκρυνση του βασιλιά από τις κρατικές λειτουργίες. Αλλά και στην υπόλοιπη ηπειρωτική Ευρώπη με το πολίτευμα της συνταγματικής μοναρχίας αποκόπηκαν οι λειτουργίες και οι οργανικοί τους

φορείς από τον μονάρχη, όπως επίσης και από τους μεγαλοαστούς, τους κεφαλαιούχους και τα στοιχεία της φεουδαρχίας που είχαν απομείνει. Όλα αυτά τα πρόσωπα, κατάλοιπα του παλαιού κόσμου, έθεταν σε κίνδυνο τα νεοσυσταθέντα θεμέλια της τότε δημοκρατίας και των αρχών τους, γι' αυτόν το λόγο και θεωρούνταν αναγκαίο να περιοριστεί η δύναμη τους.

Η σύνδεση της αρχής της δικαστικής ανεξαρτησίας με τις δημοκρατικές αρχές (παραδείγματος χάρη με την αρχή της ισότητας και της ελευθερίας) διατρανώνεται σθεναρά στην εξελικτική πορεία του αγγλικού πολιτεύματος, στο οποίο η δικαστική εξουσία ήταν υποχέριο της βασιλικής δύναμης μέχρι την 'Ένδοξη Επανάσταση' του 1688 και την 'Διακήρυξη των Δικαιωμάτων' (Bill of Rights) του 1689, η σημασία της οποίας έθεσε σε ισχύ την κυριαρχία του Κοινοβουλίου (Sovereignty of the Parliament). Μεταξύ των καινοτομιών της Διακήρυξης ήταν και η δικαστική ανεξαρτησία στο σκηνικό της Αγγλίας με την ρητή της πλέον διακήρυξη στην Act of Settlement το 1700. Γενικότερα όμως σε άλλες χώρες δεν είχε διακηρυχθεί ρητώς η δικαστική ανεξαρτησία σε συνταγματικά κείμενα πέραν ελλείπων αναφορών. Μολαταύτα σημειώθηκε ένα σύνολο συνταγματικών εγγυήσεων οι οποίες οδήγησαν στην δημιουργία ενός ειδικού κεφαλαίου του οργανικού μέρους των συνταγμάτων σχετικά με την προστασία της υπηρεσιακής θέσης των δικαστών και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης. Δηλαδή η δικαστική ανεξαρτησία κατοχυρωνόταν με μια λανθάνουσα μορφή, πίσω από συνταγματικές εγγυήσεις.

Όσον αφορά τα ελληνικά δεδομένα, το Σύνταγμα του 1844 με το άρθρο 86 όριζε: 'Η δικαιοσύνη πηγάζει του βασιλέως, ενεργείται δε δια δικαστών υπ' αυτού διοριζομένων'. Με άλλα λόγια, αν και ο μονάρχης εξακολουθούσε και τότε να λογίζεται ως πηγή δικαιοσύνης και κατ' επεκταση της δικαστικής εξουσίας, αυτή η τελευταία ανεξαρτητοποιήθηκε από την δύναμη του (και συγκεκριμένα από τον Βαυαρό βασιλιά Όθωνα). Η αρχή της δικαστικής ανεξαρτησίας προβλέφθηκε στο Σύνταγμα της Επιδαύρου καθώς και σε αυτό του Άστρους (1821 και 1823 αντίστοιχα) τα οποία όριζαν ότι: 'το Δικανικόν είναι ανεξάρτητον από τας άλλας δύο δυνάμεις, την Βουλευτικήν και την Εκτελεστικήν'. Ως προς την διάταξη αυτή συμφωνούσε και το Σύνταγμα της Τροιζήνας (1827). Όπως και τα Συντάγματα του 1925 και 1927, τα οποία έθεταν πως: 'η δικαστική εξουσία ασκείται υπό δικαστηρίων ανεξάρτητων, υποκειμένων μόνο εις τους νόμους'.

Όμως το θέμα της δικαστικής ανεξαρτησίας δεν είχε διευθετηθεί πλήρως. Είχε παραλειφθεί να γίνει η ουσιώδης διάκριση ανάμεσα στην λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία, μια διάκριση που συμβάλλει σημαντικά στην προστασία της δικαστικής ανεξαρτησίας από εξωπολιτικές επιρροές. Η έλλειψη αυτή είχε ως αποτέλεσμα, το οποίο είχε αντίκτυπο ως την σύγχρονη εποχή, έναν λανθασμένο και μη ολοκληρωμένο ορισμό της δικαστικής ανεξαρτησίας. Μόνο μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο άρχισε να συλλαμβάνεται και να εξελίσσεται το εννοιολογικό περιεχόμενο της δικαστικής ανεξαρτησίας που στηρίζεται στην διάκριση προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία.

Η διάκριση αυτή σηματοδοτείται για πρώτη φορά στο Σύνταγμα του 1975, στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 87§1, σύμφωνα με το οποίο: 'Η δικαιοσύνη απονέμεται από δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία'. Με το άρθρο αυτό μάλιστα τελειοποιείται και η ουσία της συνταγματικής εγγύησης της δικαστικής ανεξαρτησίας.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Με τον όρο αυτόν, τον οποίο μπορεί να συναντήσει κανείς και ως ουσιαστική ανεξαρτησία ή βασικά δικαστική ανεξαρτησία, αναφέρεται κανείς στην ανεξαρτησία των δικαστηρίων έναντι των άλλων δυο εξουσιών, και ο λόγος γίνεται για την εκτελεστική και την νομοθετική αλλά και έναντι ανώτερων δικαστηρίων. Η αυτονομία των δικαστηρίων από τις άλλες εξουσίες αποτελεί απόρροια της διάκρισης των εξουσιών, όπως διατείνεται σε όλο το άρθρο 26 Σ. Η λειτουργική ανεξαρτησία βασίζεται στην λειτουργική κατάσταση του δικαστή, η οποία με την σειρά της σχηματοποιείται από δύο δομικά στοιχεία του οργανικού φορέα που αναλαμβάνει την απονομή της δικαιοσύνης. Τα στοιχεία αυτά είναι αφενός τα δικαστήρια και αφετέρου οι τακτικοί δικαστές που τα συγκροτούν, όπως ορίζουν τα άρθρα 87 § 1 Σ και 26 § 3 Σ.

Όσον αφορά το πρώτο δομικό στοιχείο, συνεπάγεται ότι τα δικαστήρια διατηρούν την δικαιοδοσία και την άσκηση της δικαστικής λειτουργίας και όχι οι δικαστές, ακόμη και αν το δικαστήριο είναι μονομελές. Με άλλα λόγια το δικαστήριο κινείται, ήδη από την αρχαιότητα, ως παγιοποιημένος οργανικός και λειτουργικός φορέας που έχει αναλάβει την απονομή της δικαιοσύνης. Πάνω σε αυτό το δεδομένο μάλιστα βασίστηκε και η άποψη που ήθελε απρόσωπες γνώμες μειοψηφίας στα πολυμελή δικαστήρια.

Σχετικά με το δεύτερο στοιχείο της δομής του συγκεκριμένου οργανικού φορέα, δηλαδή τους δικαστές, αυτό διατρανώνει πως οι δικαστικές αποφάσεις εκδίδονται από φυσικά πρόσωπα τα οποία έχουν τοποθετηθεί σε θέσεις κύρους. Συνεπώς, στην άσκηση της δικαστικής λειτουργίας κραταιό ρόλο διαδραματίζει ο ανθρώπινος παράγων αφού τα δικαστήρια ασκούν την ανατιθέμενη σε αυτά λειτουργία μέσω των δικαστών. Ο δικαστής ενεργεί ως δικαιοσύνη οργανικός θεσμός βάσει δικονομικών κανόνων δικαίου. Γι' αυτόν το λόγο, νομική βάση της λειτουργικής ανεξαρτησίας είναι οι κανόνες δικαίου οργάνωσης των δικαστηρίων και δικονομικού δικαίου και κατ' επέκταση κάθε προσβολή της συνιστά προσβολή οργανωτικών των δικαστηρίων ή δικονομικών κανόνων δικαίου.

Όσες, λοιπόν, είναι οι εξουσίες, τόσα είναι και τα επίπεδα πάνω στα οποία λειτουργεί αυτού του είδους η ανεξαρτησία. Ειδικότερα:

Νομοθετική εξουσία

Κατά το άρθρο 87 § 1 και § 2 Σ ο δικαστής οφείλει να εναρμονίζεται σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους και σε κάθε περίπτωση δεν είναι υποχρεωμένος να υπακούει σε νόμους οι οποίοι προέκυψαν μετά την κατάλυση τους Συντάγματος. Κατά κύριο λόγο θέτεται αναγκαίο να αποφασίζει βάσει του Συντάγματος καθώς αυτό κατέχει την ύψιστη θέση στην κατάταξη των πηγών δικαίου. Δεδομένης αυτής της ύπατης ισχύος του συνταγματικού κειμένου, παρέχεται η δυνατότητα στον δικαστή να αγνοήσει νόμο τον οποίο κρίνει ότι αντίκειται στις συνταγματικές διατάξεις (άρθρο 93 § 4 Σ). Με αυτόν τον τρόπο εδραιώνεται και ο δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων. Συγκεκριμένα, το ελληνικό Σύνταγμα καθιερώνει τον υποχρεωτικό παρεπίπτοντα έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων από οποιοδήποτε δικαστή. Ο έλεγχος διενεργείται από κάθε δικαστήριο, ανεξαρτήτως δικαιοδοσίας και βαθμίδας (διοικητικά, πολιτικά, ποινικά), επ' ευκαιρία συγκεκριμένης δίκης (διάχυτος έλεγχος) και όχι από ένα συνταγματικό δικαστήριο, όπως συμβαίνει στην Γερμανία (συγκεντρωτικός έλεγχος).

Αν και η νομοθετική εξουσία παράγει κανόνες δικαίου οι οποίοι χαράζουν τον δρόμο στην διαδικασία απονομής δικαιοσύνης, εντούτοις δεν της επιτρέπεται να παρεμβαίνει στην διαδικασία αυτήν επηρεάζοντας το αποτέλεσμα της δίκης. Με την έννοια αυτήν απαγορεύεται η κατάργηση δικαστικών αποφάσεων, δηλαδή δεν είναι δυνατόν με νόμο να ρυθμισθούν περιουσιακά δικαιώματα συνταγματικώς κατοχυρωμένα τα οποία έχουν αναγνωριστεί με δικαστικές αποφάσεις κατά τρόπο αντίθετο με τις συγκεκριμένες δικαστικές αποφάσεις. Ακόμη ο νομοθέτης δεν δικαιούται να επέμβει με τη θέσπιση νόμου σε δίκες που εκκρεμούν, καθώς με αυτόν τον τρόπο προσβάλλεται το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου για δίκαιη δίκη (άρθρο 6 § 1 εδ. α' ΕΣΔΑ και Α.Π. 417/2004). Αξίζει επίσης να υπογραμμιστεί, πως η ρύθμιση της οργάνωσης και της λειτουργίας της δικαστικής λειτουργίας από την νομοθετική εξουσία σε καμία περίπτωση δεν αποσκοπεί στην καταστρατήγηση της δικαστικής ανεξαρτησίας.

Εκτελεστική λειτουργία

Όταν γίνεται λόγος για δικαστική ανεξαρτησία απέναντι στο κράτος εννοείται κυρίως η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης από την εκτελεστική εξουσία. Τα δικαστήρια έναντι της εκτελεστικής εξουσίας είναι πλήρως ανεξάρτητα. Δεν γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε προσπάθεια είτε ιεραρχικού είτε προληπτικού ή κατασταλτικού ελέγχου από διοικητικό όργανο πάνω στους δικαστές και στα δικαιοδοτικά όργανα, δηλαδή τα δικαστήρια.. Το γεγονός ότι ο Υπουργός της Δικαιοσύνης εποπτεύει την διοίκηση της δικαιοσύνης καθώς επίσης και τους δικαστικούς λειτουργούς δεν αποτελεί κίνδυνο εναντίον της δικαστικής ανεξαρτησίας διότι τόσο τα δικαστήρια όσο και οι δικαστές δεν είναι υφιστάμενα του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Άλλωστε κατά το άρθρο 87 § 3 οι τακτικοί δικαστές δεν επιθεωρούνται από τον Υπουργό, που είναι όργανο της εκτελεστικής εξουσίας αλλά από δικαστές ανώτερου βαθμού όπως και από τον

Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, έτσι ώστε να είναι εφικτή η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης.

Το άρθρο 95 § 5 όπως και, ο, κατ' εφαρμογήν αυτού, ν. 3068/2002 θέτουν την Διοίκηση δέσμια των δικαστικών αποφάσεων με ταυτόχρονη ευθύνη των αρμόδιων οργάνων της σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους προς αυτές.

Δικαστική εξουσία

Πρόκειται για την λεγόμενη εσωτερική ή ενδοδικαστική ανεξαρτησία. Θα ήταν παράλογο να υποστηρίζει κανείς το εύρος και την κραταιά θέση της δικαστικής ανεξαρτησίας στο δημοκρατικό πολίτευμα, αν δεν εφαρμόζονταν αυτή μέσα στην ίδια την δικαστική λειτουργία και η οποία έγκειται στην αδιαπραγμάτευτη ανεξαρτησία της δικαστικής κρίσης, στη δυνατότητα εποπτείας και πειθαρχικής δίωξης, στην δημιουργία οργάνων που βαρύνονται με τις υπηρεσιακές μεταβολές των δικαστικών λειτουργών και εν τέλει στη διαμόρφωση της σύνθεσης δικαστηρίου από τον αρμόδιο λειτουργό.

Όσον αφορά την ανεξαρτησία της κρίσης, οι δικαστές δεν υποχρεούνται να ενστερνιστούν ερμηνείες που απέδωσαν άλλα ανώτερά τους δικαστήρια εκτός αν πρόκειται για εκδίκαση υπόθεσης μετά από αναπομπή λόγω αναιρέσεως, για περίπτωση δεδικασμένου κατά τα άρθρα 321 –333 ΚΠολΔ, για αποφάσεις του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου κατά το άρθρο 100 § 1 εδ. δ' - στ' Σ, καθώς επίσης και για αποφάσεις της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου και των τμημάτων του σχετικά με τα επιλυθέντα νομικά ζητήματα κατά το άρθρο 580 § 4 ΚΠολΔ. Αυτό ισχύει διότι δεν υφίστανται ιεραρχικός έλεγχος των κατώτερων δικαστηρίων από τα ανώτερα αλλά και κατά το άρθρο 87 § 1 Σ οι δικαστές υπακούουν μόνο στο Σύνταγμα και στους νόμους. Το επιχείρημα συμπληρώνει και η § 2 του ίδιου άρθρου, σύμφωνα με την οποία οι δικαστές μπορούν να μην εφαρμόζουν διατάξεις που προέκυψαν μετά την κατάλυση του Συντάγματος. (και σε αυτό το σημείο ανακαλύπτει κανείς μία προέκταση του δικαιώματος της αντίστασης). Άλλωστε η νομολογία δεν συνυπολογίζεται στις πρωτογενείς πηγές δικαίου και κατά συνέπεια ο εκάστοτε δικαστής έχει την δυνατότητα να παρεκκλίνει από αυτήν ακόμη και από την πάγια.

Η αυστηρότητα της εσωτερικής ανεξαρτησίας καθώς και η ύψιστη σημασία της αποτυπώνεται στο άρθρο 19 § 3 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ΚΟΔΚΔΛ), σύμφωνα με το οποίο απαγορεύεται ρητώς κάθε είδους οδηγία ή σύσταση σε δικαστικό λειτουργό για ουσιαστικό ή δικονομικό θέμα πάνω σε υπόθεση. Εάν παραβιαστεί το άρθρο αυτό το πρόσωπο που προέβη σε αυτήν την ενέργεια θεωρείται ότι διέπραξε πειθαρχικό αδίκημα.

Πρέπει να αναφερθεί ότι η δικαστική ανεξαρτησία κατοχυρώνεται εκτός από το άρθρο 93 § 3 εδ. γ' Σ και από το άρθρο 371 § 2 εδ. β' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Το μεν πρώτο κατοχυρώνει την αναγκαστική δημοσίευση της γνώμης της άποψης που μειοψήφησε στην εκδίκαση μιας υπόθεσης, και μάλιστα, κατά το άρθρο 40 Ν. 2172/1993, επιβάλλεται η δημοσίευση των ονομάτων των δικαστικών λειτουργών που αποτέλεσαν την μειοψηφία κατά την διαδικασία της δικαστικής κρίσης. Το δε δεύτερο ορίζει την σειρά με την οποία

ψηφίζουν οι δικαστές (οι νεώτεροι προηγούνται και έπονται οι αρχαιότεροι). Ο σκοπός του άρθρου αυτού έγκειται στο να μην επηρεάζονται οι πρώτοι στην διαμόρφωση της κρίσης τους από την τοποθέτηση των αρχαιότερων λόγω της πλούσιας εμπειρίας των τελευταίων.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Ως προσωπική ανεξαρτησία ή διαφορετικά ανεξαρτησία των δικαστών νοούνται το σύνολο των συνταγματικών ρυθμίσεων που διαμορφώνουν ένα προστατευτικό πλέγμα γύρω από το προσωπικό status των δικαστών με αποτέλεσμα να κατοχυρώνεται η λειτουργική ανεξαρτησία τους. Δηλαδή δημιουργούνται οι προϋποθέσεις έτσι ώστε ο δικαστικός λειτουργός να εκδίδει μια δικαστική απόφαση ανεπηρέαστος από εξαρτήσεις και επιδράσεις. Οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν την ισοβιότητα, τον διορισμό, καθώς επίσης και τις μεταβολές της υπηρεσιακής τους κατάστασης. Ο λόγος για τον οποίο στο άρθρο 87 § 1 Σ κατοχυρώνεται η προσωπική ανεξαρτησία των δικαστών οφείλεται στο γεγονός ότι εάν οι δικαστές άγχονται περί της υπηρεσιακής τους θέσης λόγω του ότι είναι πιστοί στις επιταγές του λειτουργήματός τους περί αντικειμενικής και ορθής δικαστικής κρίσης, πλήττεται άμεσα η λειτουργική ανεξαρτησία τους. Η ανεξαρτησία του δικαστή θεμελιώνεται με την προσωπική κατάσταση του δικαστή, ο οποίος αντιμετωπίζεται από το δίκαιο ναί μεν ως φυσικό πρόσωπο, όχι όμως με τη θέση του ιδιώτη αλλά με αυτήν του δημοσίου λειτουργού. Προεκτείνοντας αυτήν την σκέψη, η προσωπική ανεξαρτησία του δικαστή συνδέεται άμεσα με την υπηρεσιακή διάσταση της θέσης του, η οποία προστατεύεται με σχετικούς κανόνες δικαίου. Οποιαδήποτε προσβολή της προσωπικής ανεξαρτησίας των δικαστών συναρτάται με παραβίαση κανόνα δικαίου ρυθμιστικού της υπηρεσιακής κατάστασής τους. Ομολογουμένως, δεν έχει κατασταθεί, ακόμη και στις μέρες μας, εφικτή η σαφής διάκριση ανάμεσα στην ιδιωτική και την δημόσια κρίση του ιδιώτη - δημόσιου λειτουργού.

Ανάδειξη των δικαστικών λειτουργών

Εδώ συναντώνται τρεις τρόποι ή αλλιώς συστήματα με τα οποία διορίζονται οι δικαστές:

- 1) Οι δικαστές εκλέγονται απευθείας από το λαό.
- 2) Ο αρχηγός του Κράτους ή άλλα διοικητικά όργανα είναι αρμόδια για τον διορισμό τους
- 3) Ο αρχηγός του Κράτους είναι μεν αρμόδιος για τον διορισμό των δικαστικών λειτουργών αλλά υποχρεούται να δράσει όχι αυτόνομα αλλά έχοντας υπόψη ένα σύνολο προσόντων που αναγνωρίζει ο νόμος και που διαπιστώνονται μέσω μίας πάγιας διαδικασίας. Η απευθείας εκλογή των δικαστών από τον λαό φαίνεται εκ πρώτης όψεως εξαιρετικά δημοκρατική - πράγμα επιθυμητό - μολαταύτα μία τέτοια διαδικασία θα ευνοούσε την παρεμβολή των κομμάτων κατά την διαδικασία ανάδειξης, καθώς το κάθε

κόμμα θα προωθούσε συγκεκριμένα πρόσωπα, γεγονός που υπονομεύει την δικαστική ανεξαρτησία.

Το δεύτερο σύστημα που δεν είναι άλλο από τον διορισμό των δικαστικών λειτουργών από τον αρχηγό του Κράτους απορρίπτεται ευθύς εξαρχής. Μία τέτοια διαδικασία θα αποτελούσε καθαρή προσβολή της δικαστικής ανεξαρτησίας και έκφανση της τάσης της εκτελεστικής εξουσίας να ποδηγετήσει την δικαστική εξουσία και να την καταστήσει υποχείριο της. Το σύστημα που βρίσκει εφαρμογή στην Ελλάδα είναι αυτό που ορίζει πως ο διορισμός των δικαστικών λειτουργών ανήκει στις αρμοδιότητες του αρχηγού του Κράτους όχι όμως με αφηρημένες προϋποθέσεις, αλλά με κριτήρια που καθιερώνει ο νόμος. Καθιερώνεται με το άρθρο 88 § 1 Σ το οποίο ορίζει ότι οι δικαστές διορίζονται με προεδρικό διάταγμα και βάσει νόμου ο οποίος καθορίζει λεπτομερώς αφενός μεν τα προσόντα αφετέρου δε τη διαδικασία με την οποία διορίζονται. Με αυτόν τον τρόπο εισάγονται αξιολογικά κριτήρια στην επιλογή. Δηλαδή τα φυσικά πρόσωπα που θα αποκτήσουν την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού θα είναι ικανά, έχοντας ασφαλώς αποκτήσει την κατάλληλη εκπαίδευση και τις γνώσεις, να ανταποκριθούν πλήρως στις ανάγκες του λειτουργήματός τους. Στο πνεύμα αυτό βρίσκεται ο ΚΟΔΚΔΛ αλλά και ο ν. 2236/1994, όπως ισχύει σήμερα, που αφορά την Εθνική Σχολή Δικαστών.

Ειδικότερα, οι θετικές προϋποθέσεις για να διοριστεί κάποιος δικαστικός λειτουργός είναι:

1. Ελληνική ιθαγένεια.
2. Ηλικία μεταξύ 27 με 40 ετών.
3. Ήθος που να προσιδιάζει σε δικαστικό λειτουργό που αναγνωρίζεται από δικαστήριο κατά την εκτέλεση της διοικητικής αρμοδιότητας.
4. Για τους άνδρες η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας ή νόμιμη απαλλαγή τους από.

Οι αρνητικές προϋποθέσεις είναι:

1. Η θέση σε δικαστική συμπαράσταση εξαιτίας σωματικών ή ψυχικών ασθενειών κ.λ.π.
2. Η στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων.
3. Η καταδικαστική απόφαση που αφορά υποψήφιο για συγκεκριμένα εγκλήματα και η καταδίκη σε ποινή φυλάκισης που ξεπερνά τους τρεις μήνες με την προϋπόθεση ότι το αδίκημα υποκινήθηκε από δόλο.

Συμπληρωματικά, το άρθρο 89 Σ προβλέπει ορισμένα ασυμβίβαστα με το δικαστικό λειτούργημα. Αυτά είναι:

1. Οι δικαστικοί λειτουργοί δεν επιτρέπεται να συνδυάζουν το λειτούργημα τους με άλλη μισθωτή υπηρεσία όπως και με όποιο άλλο επάγγελμα.
2. Απαγορεύεται δικαστικοί λειτουργοί να αναλαμβάνουν διοικητικά καθήκοντα. Αξίζει να σημειωθεί πως λογίζονται ως δικαστικά τα καθήκοντα τα οποία σχετίζονται με την εκπαίδευση των δικαστικών

λειτουργιών και ότι είναι επιτρεπτή η εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς από δικαστικούς λειτουργούς. Όσον αφορά τις διαιτησίες, οι δικαστές τις αναλαμβάνουν μόνο εάν βρίσκονται στο πεδίο των υπηρεσιακών τους καθηκόντων.

3. Αποκλείεται οποιαδήποτε συμμετοχή των δικαστικών λειτουργιών στην κυβέρνηση.

Ωστόσο η αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 ορίστηκε στο άρθρο 89 § 2 Σ ότι δεν υφίσταται κώλυμα ο δικαστικός λειτουργός να διατελεί παράλληλα και μέλος της Ακαδημίας Αθηνών ή του διδακτικού προσωπικού ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αλλά και να λαμβάνει μέρος σε συμβούλια και επιτροπές με πειθαρχικές, ελεγκτικές, δικαιοδοτικές αρμοδιότητες, σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές βάσει νόμου.

Ισοβιότητα

Θεμέλιο της ανεξαρτησίας των δικαστών αποτελεί η ισοβιότητα (88 § 1 Σ και 53 ΚΟΔΚΔΛ). Αυτό σημαίνει ότι ο δικαστικός λειτουργός διατηρεί την θέση που έχει καταλάβει μέχρι να συμπληρώσει το όριο ηλικίας ακόμη κι αν η συγκεκριμένη θέση καταργηθεί. Σε αυτό ακριβώς διαφέρει η ισοβιότητα από την μονιμότητα των δημοσίων υπάλληλων: η κατάργηση της θέσης του δημοσίου υπαλλήλου συνεπάγεται αυτομάτως και απόλυση του ιδίου. Θα μπορούσε βέβαια κανείς να ισχυριστεί ότι δεν υπάρχει κατ' ουσίαν ισοβιότητα, εφόσον με την συμπλήρωση του ορίου ηλικίας οι δικαστικοί λειτουργοί παύονται από τα καθήκοντά τους. Ως ανταπάντηση προβάλλεται πως στο δικαϊκό σύστημα ισοβιότητα δεν συνάδει με τον βίο υπό την φυσική του έννοια αλλά μόνο υπό την υπηρεσιακή του έννοια. Δικαιολογημένη εξαίρεση θεσπίζεται με το άρθρο 88 § 4 Σ και 60 ΚΟΔΚΔΛ που προβλέπεται η παύση των δικαστικών λειτουργιών λόγω σημαντικού παραπτώματος, ασθένειας, αναπηρίας, ποινικής καταδίκης και αποδεδειγμένης υπηρεσιακής ανεπάρκειας και μόνο με δικαστική απόφαση σύμφωνα με το άρθρου 93 §§ 2 και 3 Σ. Επιπλέον ο δικαστικός λειτουργός δύναται αν το επιθυμεί ο ίδιος να παραιτηθεί, όπως προβλέπεται από το άρθρο 59 ΚΟΔΚΔΛ.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1952 και πιο συγκεκριμένα με τα άρθρα 84, 88 και 98 αυτού, καθώς και με το Σύνταγμα του 1927, ισοβιότητα απολάμβαναν οι Σύμβουλοι Επικρατείας, οι Αρεοπαγίτες, οι Σύμβουλοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι Εφέτες, οι Πάρεδροι του Ελεγκτικού Συνεδρίου και οι Πρωτοδίκες. Οι υπόλοιποι δικαστικοί λειτουργοί απολάμβαναν μόνο μονιμότητα.

Στο άρθρο 88 § 5 Σ προβλέπονται τα όρια συνταξιοδότησης των δικαστικών λειτουργών. Μόλις συμπληρώσουν το εξηκοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους αποχωρούν υποχρεωτικώς οι δικαστικοί λειτουργοί μέχρι τον βαθμό του εφέτη ή του αντεισαγγελέα εφετών και τους αντίστοιχους με αυτούς βαθμούς. Όσον αφορά τους δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι κατέχουν θέσεις υψηλότερες από αυτές, αποχωρούν αφού συμπληρώσουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους. Μάλιστα θεωρείται ότι συμπληρώνεται το όριο ηλικίας για να συνταξιοδοτηθεί ο δικαστικός λειτουργός η 30^η Ιουνίου του έτους της αποχώρησής του.

Εξασφάλιση υπηρεσιακής σταδιοδρομίας των δικαστικών λειτουργών

Το άρθρο 90 § 1 Σ προβλέπει ότι οι προαγωγές, οι τοποθετήσεις, μεταθέσεις, αποσπάσεις και μετατάξεις των δικαστικών λειτουργών πραγματοποιούνται με προεδρικό διάταγμα το οποίο εκδίδεται κατόπιν απόφασης ανώτατου δικαστικού συμβουλίου.

Προαγωγή ορίζεται ως η ανέλιξη ενός δικαστικού λειτουργού σε υψηλότερη θέση στην ιεραρχία του δικαιοδοτικού κλάδου στον οποίο έχει πρωτύτερα διοριστεί. Σύμφωνα, με το άρθρο 90 § 2 Σ, το συμβούλιο αποφασίζει με αυξημένη σύνθεση εάν η προαγωγή αφορά θέσεις συμβούλων Επικρατείας, αρεοπαγιτών, αντεισαγγελέων του Αρείου Πάγου, προέδρων Εφετών, εισαγγελέων Εφετών, και συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Σε περίπτωση που ο Υπουργός αμφισβητεί την απόφαση του ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, έχει το δικαίωμα να παραπέμψει το θέμα στην Ολομέλεια του αρμόδιου ανώτατου δικαστηρίου (άρθρο 90 § 3 και § 4 Σ). Η απόφαση της Ολομέλειας πάνω στην διαφωνία αυτήν αλλά και τα σημεία των αποφάσεων του ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου για τα οποία δεν πρόβαλε αντίρρηση ο Υπουργός αποτελούν δέσμευση για αυτόν.

Στόχος αυτών των διατάξεων είναι η ακώλυτη και ανεξάρτητη υπηρεσιακή σταδιοδρομία από πελατειακές σχέσεις και εξαρτήσεις με την πολιτική εξουσία και τον Υπουργό Δικαιοσύνης, εφόσον για την έκδοση των διοικητικών πράξεων προαγωγής, μετάθεσης, μετάταξης, τοποθέτησης και απόσπασης δικαστικών λειτουργών απαιτείται σχετική απόφαση του αρμόδιου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου είτε της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Εξαίρεση αποτελεί, κατά το άρθρο 90 § 5 Σ, η προαγωγή στις θέσεις των Προέδρων και των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, διότι απαιτείται η έκδοση Προεδρικού διατάγματος με προηγούμενη πρόταση Υπουργικού Συμβουλίου. Μοναδική προϋπόθεση θέτεται ο προταθείς να είναι μέλος του οικείου ανώτατου δικαστηρίου. Επιπλέον, όσον αφορά την προαγωγή στη θέση του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, οφείλει το Υπουργικό Συμβούλιο να επιλέξει μεταξύ των εισαγγελέων και των μελών του συγκεκριμένου ανωτάτου δικαστηρίου. Αντίστοιχα, για την προαγωγή στη θέση του Γενικού Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου χρειάζεται προεδρικό διάταγμα και επιλογή μεταξύ των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου αλλά και της αρμόδιας Γενικής Επιτροπείας. Για την προαγωγή στις θέσεις του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων απαιτείται προεδρικό διάταγμα και προηγούμενη επιλογή μεταξύ των μελών της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας και των προέδρων Εφετών των διοικητικών δικαστηρίων.

Ας σημειωθεί ότι η θητεία των Προέδρων του Συμβουλίου Επικρατείας, του Αρείου Πάγου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των Εισαγγελέων του Αρείου Πάγου, των Γενικών Επιτρόπων των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν δύναται να ξεπερνά τα τέσσερα έτη και αυτό ισχύει και στην περίπτωση που ο δικαστικός λειτουργός δεν έχει καταληφθεί από το

όριο ηλικίας. Το διάστημα που υπολείπεται έως την συμπλήρωση του ορίου αυτού θεωρείται, σύμφωνα με το άρθρο 90 § 5 Σ, πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. Μάλιστα, όπως ορίζεται με την παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου, οι αποφάσεις ή οι πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με το ίδιο άρθρο δεν μπορούν να προσβληθούν στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Η παραπάνω διάταξη αποτέλεσε το εναρκτήριο λάκτισμα της νομολογιακής αντιμετώπισης στην Ελλάδα έναντι του θέματος των αντισυνταγματικών διατάξεων του Συντάγματος. Υποστηρίχθηκε η θέση ότι η διαφωνία μεταξύ του άρθρου 90 § 6 Σ και 95 § 1 Σ μαζί με το 20 § 1Σ έπρεπε να διευθετηθεί με την συνδρομή του κανόνα *lex superior derogat legi inferiori*. Αναλυτικότερα, ως ανώτερος νόμος είναι η αίτηση ακυρώσεως και το δικαίωμα της δικαστικής προστασίας και ως υποδεέστερος υπολογίζεται το άρθρο 90 § 6 Σ. Η θέση αυτή, η οποία απορρέει από την θεωρία των αντισυνταγματικών διατάξεων του Συντάγματος, δεν έγινε δεκτή από την ελληνική νομολογία, η οποία δέχθηκε την αντίθετη θεωρία που θέλει όλες τις διατάξεις του Συντάγματος ισοδύναμες (ΣτΕ 292/1984, 1339/1988, 1274/1993 και 4751/1998 και ΑΕΔ 11/2003).

Τοποθέτηση ορίζεται η περίπτωση όταν ένας δικαστικός λειτουργός εντάσσεται σε ένα συγκεκριμένο δικαστήριο, ενώ μετάθεση όταν ο δικαστικός λειτουργός μεταβαίνει από ένα δικαστήριο σε ένα άλλο του ίδιου κλάδου και στον ίδιο βαθμό. Όσον αφορά την μετάταξη, ορίζεται ως η αλλαγή του κλάδου στον οποίο ήδη έχει εγκατασταθεί ο δικαστικός λειτουργός και η οποία απαγορεύεται. Επιτρέπεται μόνο μετάταξη μεταξύ παρόδρων σε Πρωτοδικεία και σε Εισαγγελίες κατόπιν αίτησης των ατόμων που προτίθενται να μεταταχθούν, όπως επίσης, κατά το άρθρο 88 § 6 Σ και η μετάταξη δια προαγωγής δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων ως συμβούλων Επικρατείας.

Ακόμη, σύμφωνα με την ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 88 Σ, είναι δυνατή η ενοποίηση των Ειρηνοδικείων και των Πρωτοδικείων και να τύχουν ρύθμισης τα ζητήματα της υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστών με την μετάταξή τους από Ειρηνοδίκες σε Πρωτοδίκες αφού υποστούν κρίση και αξιολόγηση. Το άρθρο 90 § 5 Σ καθιστά εφικτή την μετάταξη με προαγωγή μελών του Αρείου Πάγου στο βαθμό του Εισαγγελέως στο ίδιο δικαστήριο, μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην θέση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και των Προέδρων Εφετών των Διοικητικών Δικαστηρίων στο βαθμό του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στα διοικητικά δικαστήρια. Σημειώτέον ότι οι σχετικές διατάξεις του ΚΟΔΚΔΔ καταργήθηκαν με την αναθεώρηση του 2001 του Συντάγματος σιωπηρά, δηλαδή οι τακτικοί δικαστές δεν δύναται να προαχθούν είτε στην θέση του Αντιεισαγγελέως του Αρείου Πάγου είτε σε αυτήν του Παρέδρου ή Συμβούλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Τέλος, απόσπαση ορίζεται η περίπτωση που ο δικαστικός λειτουργός μετατίθεται σε ίδιου κλάδου δικαστήριο, π.χ. Ειρηνοδικείο εξαιτίας υπηρεσιακής ανάγκης και δεν υπερβαίνει το ένα έτος.

Απόσπαση είναι δυνατή και στο Υπουργείο Δικαιοσύνης με σκοπό την συμμετοχή του δικαστικού λειτουργού σε νομοπαρασκευαστικά έργα και καθήκοντα που συνδέονται με την εκπαίδευση των δικαστών και η οποία μάλιστα έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 89 § 2 Σ, καθώς η ανάθεση τέτοιων έργων προβλέπεται μόνο ,όταν ο νόμος ορίζει την συμμετοχή δικαστών σε ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή (35/2005 Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου Διοικητικής Δικαιοσύνης).

Μία επιπλέον ρύθμιση η οποία συνδράμει στην προάσπιση της ανεξαρτησίας των δικαστών θεσπίζεται με το άρθρο 88 § 2 Σ. Σύμφωνα με αυτήν, οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργών συνδέονται αναλογικά με το λειτούργημα τους ενώ ζητήματα που σχετίζονται με την βαθμολογική και μισθολογική τους εξέλιξη άλλα και γενικότερα με την κατάστασή τους διευθετούνται με ειδικούς νόμους. Κατά κοινή ομολογία, ένα παχύλο εισόδημα και κατ' επέκταση ένα ανεβασμένο βιοτικό επίπεδο θεωρείται ικανό να αποτρέψει τους δικαστικούς λειτουργούς από τον χρηματισμό που εποφθαλμιά στην κλίση του δικαστή υπέρ του ενός διαδίκου εις βάρος του άλλου και κατ' αυτόν τον τρόπο να ακυρωθεί στην πράξη η ιδέα της δικαστικής ανεξαρτησίας. Γι' αυτόν τον λόγο οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργών υπερτερούν σε σύγκριση με αυτές των υπόλοιπων δημοσίων υπαλλήλων. Η ελληνική νομολογία (πρβλ. ΣτΕ 3670/1994) φαίνεται να υιοθετεί την άποψη εκείνη που θέλει τις τρεις εξουσίες ισότιμες ,θεωρία που καταλήγει στο συμπέρασμα πως οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργών δεν δύναται να είναι κατώτερες από εκείνες των οργάνων της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας. Γι' αυτόν το λόγο οι δικαστές μέσω αποφάσεών τους αυξάνουν τους μισθούς ,τις φοροαπαλλαγές και τα επιδόματά τους, παραδείγματος χάρη οι φοροαπαλλαγές των βουλευτών έχουν εφαρμοστεί και στους δικαστικούς λειτουργούς (ΣτΕ 3150/1999). Υπάρχουν φωνές στον νομικό και όχι μόνο κόσμο που αντιτίθενται σε αυτήν την λογική, μία εξ αυτών ήταν και του Ν. Ι. Σαρίπολου, ο οποίος στο έργο του 'Πραγματεία του συνταγματικού δικαίου' τόμος Α'1874 διατρανώνει πως: 'Εστί δ' η νομοθετική εξουσία τα μάλα ισχυρά ως τας λοιπάς υπερέχουσα'. Διαφορές που αφορούν τόσο αποδοχές όσο και συντάξεις των δικαστικών λειτουργών και υπό την προϋπόθεση ότι οι επίλυσή τους επιδρά αρνητικά στην κατάσταση ευρύτερου κύκλου προσώπων, είτε σε φορολογικό, είτε σε μισθολογικό, είτε σε συνταξιοδοτικό, παραπέμπονται στο ειδικό δικαστήριο που ορίζει το άρθρο 99 Σ. Ζητήματα συσχετιζόμενα με την συνέχιση δικών που εκκρεμούν διευθετούνται μέσω νόμου.

Ωστόσο υπάρχει και ένα άλλο σημείο στο οποίο θα ήταν πρόπον να εστιάσει κανείς αν θα ήθελε να καλύψει πλήρως το θέμα της ανεξαρτησίας των δικαστών και αυτό δεν είναι άλλο παρά η πειθαρχική ευθύνη των δικαστών και κατά συνέπεια η πειθαρχική εξουσία στους δικαστικούς λειτουργούς. Η πειθαρχική ευθύνη συνδέεται με την άσκηση των καθηκόντων τους και κατ' εξαίρεση ανεξάρτητα από αυτήν. Δεν είναι λοιπόν επιτρεπτό ο δικαστικός λειτουργός στο όνομα της δικαστικής ανεξαρτησίας να αποφασίσει με βάση τα

δικά του προσωπικά πιστεύω την έκβαση μίας δίκης, αλλά με γνώμονα δικονομικούς κανόνες.

Σε περίπτωση παράβασης των ειδικών κανόνων που στοχεύουν στην εξασφάλιση της προσήλωσης στις αρμοδιότητές τους και του παράλληλου σεβασμού των περιορισμών τους, καλούνται να λογοδοτήσουν ανάλογα με το βαθμό που έχουν κατακτήσει στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο ή στα Πειθαρχικά Συμβούλια, σύμφωνα με το άρθρο 91 Σ, με πειθαρχική δίωξη που έχει αξιώσει ο αρμόδιος Υπουργός. Το μεν πρώτο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο οποίος αναλαμβάνει την θέση του Προέδρου, από δύο είτε αντιπροέδρους είτε συμβούλους της Επικρατείας, δύο αρεοπαγίτες ή αντιπροέδρους του Αρείου Πάγου, όμοια δύο αντιπροέδρους ή συμβούλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου και δύο τακτικούς καθηγητές νομικών σχολών της χώρας (οι οποίοι διδάσκουν νομικά αποκλειστικά μαθήματα) με τον ρόλο των μελών. Τα προαναφερθέντα μέλη επιλέγονται όχι τυχαία αλλά μέσω κλήρωσης με την απαραίτητη προϋπόθεση να διαθέτουν υπηρεσία το λιγότερο τριών ετών σε νομική σχολή ή στο ανώτατο δικαστήριο του κλάδου τους. Μάλιστα, εάν η πειθαρχική δίωξη στρέφεται κατά εισαγγελέα, επιτρόπου ή μέλους ανώτατου δικαστηρίου, τότε αποκλείονται από την διαδικασία κρίσης και απόφασης μέλη του συγκεκριμένου δικαστηρίου. όταν καλείται να απολογηθεί μέλος του Συμβουλίου της Επικρατείας και συνεπώς ο Πρόεδρος του δεν δικαιούται να συμμετάσχει στην διαδικασία, Πρόεδρος του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου ορίζεται ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου. Όσον αφορά τα Πειθαρχικά Συμβούλια, τα οποία συνθέτονται για τους υπόλοιπους δικαστικούς λειτουργούς, απαρτίζονται από τακτικούς δικαστές που αναδείχτηκαν με κλήρωση.

Όπως ορίζεται στην παράγραφος 4 του άρθρου 91 Σ, οι αποφάσεις των παραπάνω συμβουλίων δεν μπορούν να προσβληθούν στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Οι αποφάσεις αυτές περιλαμβάνουν έγγραφη επίπληξη, πρόστιμο, προσωρινή ή οριστική παύση (κατά το άρθρο 88 § 4 Σ). Ειδικότερες πληροφορίες για την πειθαρχική εξουσία έχει την δυνατότητα να αναζητήσει κανείς στον ΚΟΔΚΑΔ.

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ

Το ελληνικό Σύνταγμα σε μία προσπάθεια να διασφαλίσει πλήρως την δικαστική ανεξαρτησία, πέραν της κατοχύρωσης της λειτουργικής και της προσωπικής έκφασής της, περιέχει και διατάξεις οι οποίες προασπίζονται τους διαδίκους, δηλαδή τα πρόσωπα τα οποία παρίστανται στα δικαστήρια είτε ως ενάγοντες είτε ως εναγόμενοι. Για όσους τυχόν βιαστούν να χαρακτηρίσουν τις εγγυήσεις αυτές αδιάφορες προς την εξασφάλιση της δικαστικής ανεξαρτησίας υπάρχει το επιχείρημα το οποίο υποστηρίζει πως αυτές εμμέσως στηρίζουν την δικαστική ανεξαρτησία, ακόμη κι αν φαίνεται ότι έχουν θεσπιστεί αποκλειστικά

προς προστασία των ατόμων αυτών. Ο λόγος έγκειται στην ίδια την φύση της δικαστικής εξουσίας η οποία έχει ως σκοπό της υπεράσπιση των ατομικών δικαιωμάτων. Ειδικότερα οι εγγυήσεις αυτές διακρίνονται:

1. Στην συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου στην σύνθεση επιλεγμένων δικαστηρίων

Η εγγύηση αυτή γεννήθηκε κατά την εποχή της Γαλλικής Επανάστασης και υπό την επίδραση της αγγλικής πρακτικής. Προέκυψε λοιπόν ο θεσμός των ορκωτών δικαστηρίων απαρτιζόμενων από 10 με 12 κατά συνήθεια ιδιώτες αναδεικνυόμενων με κλήρο, οι οποίοι εκφράζουν την κρίση τους σχετικά με την αθώτητα ή την ενοχή του κατηγορουμένου, και από τακτικούς δικαστές, τους επονομαζόμενους και ως σύνεδρους των οποίων αρμοδιότητα είναι η διευθέτηση της διαδικασίας, η λήψη αποφάσεως για θέματα νομικής φύσεως κυρίως που συνάγονται κατά την διάρκεια της δίκης και εν τέλει καθορίζουν με βάση την γνώμη των ενόρκων την ποινή και την βαρύτητά της που καλείται να εκτελέσει ο κατηγορούμενος, εάν αποδειχτεί η ενοχή του. Ας σημειωθεί ότι τα ελληνικά Συντάγματα ήδη από το 1844 είχαν προβλέψει την ύπαρξη τέτοιου είδους δικαστηρίων για υποθέσεις σχετικές με πολιτικά εγκλήματα και εγκλήματα του τύπου που ήταν αδιάφορα για τον ιδιωτικό βίο. Το Σύνταγμα του 1927 προσέθεσε και τη εκδίκαση κακουργημάτων με εξαίρεση εκείνα που είχαν συγκαταλεχθεί στην αρμοδιότητα των Εφετείων.

Το πρόβλημα που ήρθε στην επιφάνεια έγκειτο στην υπέρμετρη επιείκεια των ενόρκων έναντι των κατηγορουμένων με αποτέλεσμα να καταλήγουν τα δικαστήρια σε άδικες αποφάσεις που έπλητταν το κύρος τους. Γι' αυτόν τον λόγο το 1935 εισήχθη στο ελληνικό σκηνικό το μοντέλο των μικτών ορκωτών δικαστηρίων αποτελούμενων αφενός από τακτικούς δικαστές και αφετέρου από ενόρκους, οι οποίοι πλειοψηφούν. Αυτά τα δικαστήρια αναλαμβάνουν υποθέσεις σχετικές με αδικήματα άσχετα με το δημόσιο προφίλ του προσώπου που είχε αναλάβει δημόσια λειτουργία. Το Σύνταγμα του 1952 αναγνώρισε για πολιτικά εγκλήματα και κακουργήματα τα συνηθισμένα ορκωτά δικαστήρια.

Πλέον με το άρθρο 97 § 1 και § 2 του ισχύοντος Συντάγματος θέτονται μικτά ορκωτά δικαστήρια τα οποία αναλαμβάνουν την εκδίκαση κακουργημάτων και πολιτικών εγκλημάτων πέραν από αυτά τα οποία έχουν συμπεριληφθεί με συντακτικές πράξεις, ψηφίσματα και ειδικούς νόμους στην αρμοδιότητα των Εφετείων. Αυτά συνθέτονται από 4 ενόρκους και 3 τακτικούς δικαστές όπως ορίζει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας στο άρθρο 8. Όσον αφορά τα ορκωτά δικαστήρια, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψή τους στο σύγχρονο ελληνικό Σύνταγμα.

2. Το αιτιολογημένο των δικαστικών αποφάσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 93 § 3 Σ εισάγεται ως συνταγματική εγγύηση για τα άτομα η αρχή της αιτιολογίας των δικαστικών αποφάσεων η οποία ανάγεται στην έννοια του κράτους δικαίου και της ανεμπόδιστης παροχής της δικαιοσύνης. Οποιαδήποτε δικαστική απόφαση οφείλει να βασίζεται σε ένα σύνολο ολοκληρωμένων και ισχυρών αιτιών και να καθίσταται γνωστή σε δημόσια συνεδρίαση. Όπως επισημάνθηκε και παραπάνω, είναι

αδιαπραγμάτευτη και η δημοσίευση της θέσης την μειοψηφίας, εάν την απόφαση έλαβε πολυμελές δικαστήριο, με την ταυτόχρονη προβολή και των ονομάτων των δικαστικών λειτουργών που την υποστήριξαν. Στόχος της εγγύησης αυτής είναι να καλλιεργείται το αίσθημα ευθύνης των δικαστών έναντι κάθε περίπτωσης με την αναλυτική έκθεση των συλλογισμών του μέσω των οποίων κατέληξε στην συγκεκριμένη απόφαση.

3. Το δικαίωμα στην έννομη προστασία

Όπως ορίζει το άρθρο 20 § 1 Σ, ο οποιοσδήποτε έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια στα οποία δύναται μάλιστα να παραστεί εκθέτοντας τις απόψεις για τα δικαιώματα ή τα συμφέροντά του. Το άρθρο αυτό δεν είχε επαναληφθεί σε προηγούμενα συντάγματα της Ελλάδας. Αρκούνταν αυτά απλώς στην κατοχύρωση του φυσικού ή νόμιμου δικαστή (juge naturel, giudice natural), αρχή κατά την οποία κανένας δεν μπορούσε να στερηθεί τον οριζόμενο από τον νόμο δικαστή δίχως την θέλησή του. Επιπλέον, δικαστικές επιτροπές και οποιαδήποτε έκτακτα δικαστήρια δεν ήταν εφικτό να συσταθούν. Η αρχή του φυσικού δικαστή εξακολουθεί να συμπεριλαμβάνεται στο ελληνικό Σύνταγμα στο άρθρο 8, όπως επίσης και στο άρθρο 109 του ΚΠολΔ.

Επιστρέφοντας στην αρχή της παροχής έννομης προστασίας από τα δικαστήρια, πρέπει να διασαφηνιστεί ότι με την έννομη προστασία που θέτει το άρθρο 20 νοείται η προάσπιση έννομων σχέσεων, δηλαδή ατομικών δικαιωμάτων και συμφερόντων τα οποία τυγχάνουν αναγνώρισης από το σύστημα δικαίου. Βάσει των παραγράφων 2 και 3 του 93 Σ το μέσο με το οποίο καθίσταται εφικτή η παροχή της δικαστικής προστασίας είναι η απόφαση του δικαστηρίου. Δηλαδή τα δικαστήρια έχουν αναλάβει την παροχή του δικαιώματος αυτού σύμφωνα μάλιστα με το άρθρο 87 § 1 Σ. Σημάνουσα είναι η διάκριση των δικαστηρίων αναλόγως την φύση των υποθέσεων που αναλαμβάνουν. Σκοπός της συγκεκριμένης διάκρισης είναι η καλύτερη παροχή έννομης δικαστικής προστασίας η οποία συνιστά ατομικό δικαίωμα αλλά και κυριαρχικό δικονομικό αξίωμα αφού απαγορεύεται να δικαστεί κάποιος δίχως να έχει προηγουμένως ακουσθεί. Την αρχή αυτή πλαισιώνει συμπληρωματικά και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη το οποίο θεμελιώνει η ΕΣΔΑ στο άρθρο 6 § 1.

4. Η δημοσιότητα των συνεδριάσεων των δικαστηρίων

Κατά το άρθρο 93 § 2 Σ οι συνεδριάσεις των δικαστηρίων είναι δημόσιες ενώ κατά την τρίτη παράγραφο του ίδιου άρθρου, θεσπίζεται η αρχή της δημόσιας απαγγελίας των αποφάσεων. Η δημοσιότητα συνίσταται στην προσφερόμενη στο κοινό δυνατότητα να παρακολουθεί ελεύθερα δίκες και στον τύπο να δημοσιεύει τα τεκταινόμενα των συνεδριάσεων. Ας υπογραμμιστεί ότι όλα τα δικαστήρια υπόκεινται στην αρχή της δημοσιότητας, η οποία, όπως και η αρχή της απαγγελίας, προβλέπεται και στα άρθρα 112, 113, 114, 304 § 2 ΚΠολΔ. Ο στόχος της δημοσιότητας έγκειται στον ταυτόχρονο έλεγχο που ασκεί η κοινωνία που επιδρά θετικά στην έκβαση της δίκης με την έννοια ότι ελαχιστοποιείται το ενδεχόμενο αυθαίρετων αποφάσεων αφού ο δικαστής υφίσταται σε τέτοια περίπτωση την αποδοκιμασία της κοινής γνώμης.

Ωστόσο το ίδιο το άρθρο θεσπίζει ορισμένες εξαιρέσεις της αρχής της δημοσιότητας. Το ίδιο το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει η εκδίκαση της απόφασης να πραγματοποιηθεί 'κεκλισμένων των θυρών', δηλαδή άνευ ακροατηρίου, σε περίπτωση που η δημοσιότητα προσβάλλει τα χρηστά ήθη ή προηγούνται έναντι αυτής ειδικοί λόγοι που επιβάλλουν την περιφρούρηση της οικογενειακής και ιδιωτικής ζωής των διαδίκων. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 96 § 3 Σ δίνεται η δυνατότητα να μην υπόκεινται σε δημοσιότητα υποθέσεις που υπάγονται στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων ανηλίκων. Σημειώνεται ότι οι προαναφερθείσες εξαιρέσεις θέτονται ώστε να αποκλεισθούν μόνο άτομα άσχετα προς τις συγκεκριμένες υποθέσεις και όχι οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι τους και οι πληρεξούσιοί τους. Παραπλεύρως, το άρθρο 6 § 1 της ΕΣΔΑ προσδίδει στο πρόσωπο το δικαίωμα να δικαστεί δημόσια με συνακόλουθη δημόσια έκδοση της δικαστικής απόφασης καθώς και εξαιρέσεις που αφορούν την περιφρούρηση της ιδιωτικής ζωής του ενάγοντος και του εναγομένου, των ανηλίκων, την προάσπιση της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της ηθικής, καθώς και σε περίπτωση που το δικαστήριο διαθέτει βάσιμες υποψίες ότι η όποια δημοσίευση κωλύει τα συμφέροντα της δικαιοσύνης. Σχετική με το θέμα είναι ακόμη και το άρθρο 329 § 1 εδ. α' του ΚΠΔ.

Επίσης δίνεται η ευχέρεια ,κατά το άρθρο 113 § 2ΚΠολΔ,σε αυτόν που διευθύνει την διαδικασία να θέτει όρια στον αριθμό των ατόμων που επιθυμούν να παρακολουθήσουν την_συνεδρίαση, καθώς και να αποκλείσει τους ανήλικους, αυτούς που φέρουν όπλα αλλά και τα άτομα που παρουσιάζονται με τρόπο που δεν αρμόζει στην ευπρέπεια της συνεδρίασης.

Για να θεωρείται όμως το θέμα αυτό της αρχής της δημοσιότητας πλήρως παρουσιαζόμενο θα ήταν πρόπον κανείς να την συσχετίσει με τη χαρακτηριζόμενη από πολλούς ως 'τέταρτη εξουσία', δηλαδή με τα ΜΜΕ. Όπως ορίζει ο ν. 3090/2002 με το άρθρο 7 § 3 ,προβλέπεται κινηματογράφηση του προσώπου το οποίο οδηγείται ενώπιον των αρχών αποκλειστικά μόνο με την ρητή συναίνεσή του ενώ παραλλήλως απορρίπτεται το αίτημα κινηματογράφησης και δημόσιας προβολής προσώπων που αρνούνται να συναινέσουν. Πριν την θέσπιση του συγκεκριμένου άρθρου, το ζήτημα ρύθμιζε το άρθρο 28 του ν. 2145/1993, το οποίο μολαταύτα κατήργησε το άρθρο 35 § 4 του 2172/1993 που προέκυψε μεταγενέστερα. Ωστόσο δύναται, μέσω ειδικά αιτιολογημένης δικαστικής απόφασης, το δικαστήριο να μην επιτρέψει την βιντεοσκόπηση ή την μαγνητοφώνηση ή την τηλεοπτική και ραδιοφωνική μετάδοση μίας δίκης βάσει αιτήματος του θύματος είτε του κατηγορουμένου και υπό την προϋπόθεση η δίκη να μην αφορά το δημόσιο βίο. Τη δυνατότητα αυτήν κατοχυρώνει και το άρθρο 330 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Παράδειγμα αποτελεί η περίφημη περίπτωση της περιβόητης δίκης των σατανιστών. Το αίτημα του κατηγορουμένου το οποίο ήθελε την απαγόρευση της τηλεοπτικής μετάδοσης της δίκης δεν έγινε δεκτό με απόφαση του Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου Αθηνών (170/8.6.1995). Με νεώτερη όμως απόφαση του ίδιου δικαστηρίου (175/13.6.1995) τυγχάνει αποδοχής το εν λόγω αίτημα για

απαγόρευση μαγνητοφώνησης, βιντεοσκόπηση της δίκης και τηλεοπτικής αλλά και ραδιοφωνικής εκπομπής της.

Χαρακτηριστικό θεωρείται το γεγονός ότι δεν καθιερώνεται η αρχή της δημοσιότητας σε όλα τα ευρωπαϊκά συντάγματα. Σε αρκετά αυτή η έννοια εκλείπει(παραδείγματος χάρη στην Γερμανία ή στην Ιταλία), σε άλλα όμως εμπεριέχεται (όπως στο ισπανικό ή στο βελγικό), όπως επίσης και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Ολοκληρώνοντας την συγκεκριμένη συνταγματική εγγύηση για τα άτομα, αξίζει να παρατεθεί για μία ακόμη φορά και η δημοσίευση της γνώμης της μειοψηφίας, καθώς συμβάλλει στην αδιαπραγμάτευτη απαίτηση ο δικαστής να εκδίδει μία απόφαση βασιζόμενος σε μία λογική επιχειρηματολογία και φοβούμενος ,θα μπορούσε ίσως να πει κανείς, την γενική κατακραυγή που θα ξεσπάσει σε περίπτωση αυθαίρετης και άδικης απόφασής του , η οποία απορρέει από τον κοινωνικό έλεγχο βάσει της αρχής της δημοσιότητας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Συγκεφαλαιώνοντας, το πολίτευμα των πολλών, το δημοκρατικό πολίτευμα, θεμελιώνεται και απαντά το νόημά του στην προάσπιση της δικαστικής λειτουργίας, λειτουργίας που οφείλει να διατηρεί την ανεξαρτησία της έναντι μικροκομματικών συμφερόντων, ευτελών καιροσκοπικών διαθέσεων και γενικώς έξωθεν πιέσεων και εξαρτήσεων. Η διάκριση των εξουσιών η οποία πρωτοδιατυπώθηκε από τον Αριστοτέλη στα Πολιτικά του (Έν μεν το βουλόμενον περί των κοινών, δεύτερον δε το περί τας αρχάς, τρίτον δε το δικάζον) και επαναλήφθηκε στο έργο του Locke και του Montesquieu στο περίφημο έργο του 'Το πνεύμα των Νόμων' το 1748 που αποτελεί πηγή προέλευσης της δικαστικής ανεξαρτησίας αλλά συγχρόνως προστατεύεται από αυτήν. Όσο λοιπόν καλύτερα εφαρμόζεται αφενός η λειτουργική και αφετέρου η προσωπική ανεξαρτησία, τόσο πιο ευκρινής καθίσταται η διάκριση των τριών λειτουργιών, γεγονός που με την σειρά του ωθεί σε μια δυναμική περιφρούρηση της ισοπολιτείας και της δημοκρατίας. Άλλωστε δεν μπορεί να υπάρξει κράτος δικαίου δίχως ο νόμος να ισχύει έναντι όλων, ισχύς η οποία εκφράζεται μέσω της δικαστικής ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας των οργάνων της, δηλαδή των δικαστικών λειτουργιών.

Ορθώς μιλά ο Α. Φλώρος στο έργο του 'Ο Δικαστής': 'Η Δικαιοσύνη αντανakλά τον βαθμόν του πολιτισμού μίας χώρας. Ο καλός δικαστής καθιστά καλλίτερον τον άνθρωπο και την κοινωνίαν. Ο κακός δικαστής δια της πλάνης και της αδικίας, δημιουργεί το πνεύμα της ανταρσίας, επιζήμιον εις την κοινωνίαν. Η χρεωκοπία του δικαστού είναι η αρχή της κοινωνικής αποσυνθέσεως και διαλύσεως.' Ο Kurt Tucholsky συμπληρώνει: κάθε λαός έχει τους δικαστές που του αξίζουν. Με άλλα λόγια, αν οι ίδιοι οι πολίτες λειτουργώντας ως ιδιώτες(ο όρος χρησιμοποιείται εδώ με την αρχαία σημασία

του ως του άπολι ανθρώπου), δηλαδή αν αδιαφορούν για την υπεράσπιση και διατήρηση του δημοκρατικού πολιτεύματος, κατά συνέπεια πλήττεται και η αρχή της δικαστικής ανεξαρτησίας, εφόσον αυτή είναι αλληλένδετη ως δημοκρατική αρχή αναγνωριζόμενη από το Σύνταγμα με το δημοκρατικό πολίτευμα. Επομένως η ίδια η κοινωνία οφείλει να μεριμνά για την μακροζωία και ευημερία της δημοκρατίας, ώστε να συνεχίσει να υφίσταται τόσο λειτουργική, όσο και προσωπική ανεξαρτησία των δικαστικών λειτουργιών. Διαφορετικά θα υπάρξουν αναπόδραστα φαινόμενα όμοια με αυτό που περιγράφει ο Bert. Brecht: 'Υπάρχουν άπειροι πολλοί και περισσότεροι δικαστές στη Γερμανία, που διαπράττουν άδικο, διότι αυτοί εκτελούν την Νομοθεσία, ως τέτοια που διαπράττουν άδικο, όπου αυτοί οι ίδιοι παραβαίνουν τους Νόμους.'

Υπάρχουν φωνές που διατρανώνουν πως η δικαστική ανεξαρτησία, παρά την συνταγματική της κατοχύρωση, εξακολουθεί να πλήττεται από αξιοσημείωτα προβλήματα και ελλείψεις. Αυτά θα ξεπεραστούν με την κινητοποίηση της ίδιας της κοινωνίας και των αρμόδιων οργάνων και με την άρση της αδρανοποίησης και του εφησυχασμού που επιβάλλει το γενικότερο πνεύμα της εποχής. Άλλωστε, το δίκαιο δεν συνίσταται σε μία πάγια και μη μεταβλητή κατάσταση αλλά αντιθέτως σε έναν ζωντανό οργανισμό ακατάπαυστα εξελισσόμενο, που προσαρμόζεται στις ανάγκες και τις επιταγές της κοινωνίας δίχως βέβαια να αλλοιώνονται ορισμένες κυριαρχικές και θεμελιώδεις αρχές, όπως η αρχή της ισότητας ή της ελευθερίας.

Θα ήταν σκόπιμο, ολοκληρώνοντας την εργασία αυτήν, να παραθέσει κανείς την άποψη του σπουδαίου Έλληνα φιλόσοφου Σωκράτη πάνω στα προσόντα που επιβάλλεται να συγκεντρώνει ένας δικαστής: 'τέσσερα χαρακτηριστικά γνώρισματα ανήκουν σε ένα δικαστή, να ακούει ευγενικά, να απαντά σοφά, να εξετάζει λογικά και να αποφασίζει αμερόληπτα.'

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ- ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Νομοθεσία:

Άρθρο 8 Σ[«Φυσικός Δικαστής»]Κανένας δεν στερείται χωρίς την θέλησή του το δικαστή που του έχει ορίσει ο νόμος.

Δικαστικές επιτροπές και έκτακτα δικαστήρια, με οποιοδήποτε όνομα, δεν επιτρέπεται να συσταθούν.

Άρθρο 20 Σ: 1. Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σε αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή τα συμφέροντά του, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 26 Σ[Διάκριση Εξουσιών] 1.Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

2. Η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση.

3.Η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια: οι αποφάσεις εκτελούνται στο όνομα του Ελληνικού λαού.

Άρθρο 87[Απονομή Δικαιοσύνης] 1. Η δικαιοσύνη απονέμεται από δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία.

2.Οι δικαστές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους υπόκεινται μόνο στο σύνταγμα και τους νόμους και σε καμία περίπτωση δεν υποχρεούνται να συμμορφώνονται με διατάξεις που έχουν τεθεί κατά κατάλυση συντάγματος.

3.Η επιθεώρηση των τακτικών δικαστών ενεργείται από δικαστές ανώτερου βαθμού καθώς και από τον Εισαγγελέα και τους Εισαγγελείς του Αρείου Πάγου, των δε εισαγγελέων από αρεοπαγίτες και εισαγγελείς ανώτερου βαθμού, σύμφωνα με τους ορισμούς του νόμου.

Άρθρο 88 Σ 1. Οι δικαστικοί λειτουργοί διορίζονται με προεδρικό διάταγμα, σύμφωνα με νόμο που ορίζει τα προσόντα και τη διαδικασία της επιλογής τους, και είναι ισόβιοι.

** 2. Οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργών είναι ανάλογες με το λειτούργημά τους. Τα σχετικά με τη βαθμολογική και μισθολογική τους εξέλιξη και με την κατάσταση τους γενικά καθορίζονται με ειδικούς νόμους. Κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 94, 95 και 98, διαφορές σχετικά με τις κάθε είδους αποδοχές και τις συντάξεις των δικαστικών λειτουργών και εφόσον η επίλυση των σχετικών νομικών ζητημάτων μπορεί να επηρεάσει τη μισθολογική, συνταξιοδοτική ή φορολογική κατάσταση ευρύτερου κύκλου προσώπων, εκδικάζονται από το ειδικό δικαστήριο του άρθρου 99. Το δικαστήριο στις περιπτώσεις αυτές συγκροτείται με τη συμμετοχή ενός επιπλέον τακτικού καθηγητή και ενός επιπλέον δικηγόρου, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συνέχιση τυχόν εκκρεμών δικών.

3. Με νόμο μπορεί να προβλεφθεί εκπαιδευτική και δοκιμαστική περίοδος των δικαστικών λειτουργών, διάρκειας έως τριών ετών, πριν διοριστούν ως τακτικοί. Κατά την περίοδο αυτή μπορούν να ασκούν και καθήκοντα τακτικού δικαστή, όπως νόμος ορίζει.

4. Οι δικαστικοί λειτουργοί μπορούν να παυθούν μόνο ύστερα από δικαστική απόφαση, εξαιτίας ποινικής καταδίκης ή για βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα ή ασθένεια ή αναπηρία ή υπηρεσιακή ανεπάρκεια, που βεβαιώνονται όπως νόμος ορίζει και αφού τηρηθούν οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 93.

5. Οι δικαστικοί λειτουργοί, έως και το βαθμό του εφέτη ή του αντεισαγγελέα εφετών και τους αντίστοιχους με αυτούς βαθμούς, αποχωρούν υποχρεωτικά από την υπηρεσία μόλις συμπληρώσουν το εξηκοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και όλοι όσοι έχουν βαθμούς ανώτερους από αυτούς ή τους αντίστοιχους με αυτούς αποχωρούν υποχρεωτικά από την υπηρεσία μόλις συμπληρώσουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους. Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής θεωρείται σε κάθε περίπτωση ως ημέρα που συμπληρώνεται το όριο αυτό η 30ή Ιουνίου του έτους της αποχώρησης του δικαστικού λειτουργού.

** 6. Μετάταξη δικαστικών λειτουργών απαγορεύεται. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η μετάταξη μεταξύ παρέδρων σε πρωτοδικεία και παρέδρων σε εισαγγελίες, ύστερα από αίτηση των μετατασσομένων, όπως νόμος ορίζει. Οι δικαστές των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων προάγονται στο βαθμό του Συμβούλου της

Επικρατείας και στο ένα πέμπτο των θέσεων, όπως νόμος ορίζει.

7. Στα προβλεπόμενα ειδικώς από το Σύνταγμα δικαστήρια ή συμβούλια, στα οποία μετέχουν μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Αρείου Πάγου, προεδρεύει όποιος από τα μέλη τους είναι ο αρχαιότερος στο βαθμό.

**** Ερμηνευτική δήλωση:**

Κατά την αληθινή έννοια του άρθρου 88 επιτρέπεται η ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας της πολιτικής δικαιοσύνης και η ρύθμιση της υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργών του βαθμού αυτού, εφόσον προβλέπεται διαδικασία κρίσης και αξιολόγησης, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 89 1. Απαγορεύεται στους δικαστικούς λειτουργούς να παρέχουν κάθε άλλη μισθωτή υπηρεσία καθώς και να ασκούν οποιοδήποτε επάγγελμα.

**** 2.** Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται στους δικαστικούς λειτουργούς να εκλέγονται μέλη της Ακαδημίας Αθηνών ή του διδακτικού προσωπικού ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς και να μετέχουν σε συμβούλια ή επιτροπές που ασκούν αρμοδιότητες πειθαρχικού, ελεγκτικού ή δικαιοδοτικού χαρακτήρα και σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, εφόσον η συμμετοχή τους αυτή προβλέπεται ειδικά από το νόμο. Νόμος προβλέπει την αντικατάσταση δικαστικών λειτουργών από άλλα πρόσωπα σε συμβούλια ή επιτροπές που συγκροτούνται ή σε έργα που ανατίθενται με δήλωση βούλησης ιδιώτη, εν ζωή ή αιτία θανάτου, εκτός από τις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου.

3. Η ανάθεση διοικητικών καθηκόντων σε δικαστικούς λειτουργούς απαγορεύεται. Καθήκοντα σχετικά με την εκπαίδευση των δικαστικών λειτουργών θεωρούνται δικαστικά. Επιτρέπεται η ανάθεση σε δικαστικούς λειτουργούς των καθηκόντων εκπροσώπησης της Χώρας σε διεθνείς οργανισμούς. Η διενέργεια διαιτησιών από δικαστικούς λειτουργούς επιτρέπεται μόνο στο πλαίσιο των υπηρεσιακών τους καθηκόντων, όπως νόμος ορίζει.

4. Απαγορεύεται στους δικαστικούς λειτουργούς η συμμετοχή στην Κυβέρνηση.

5. Επιτρέπεται η συγκρότηση ένωσης δικαστικών λειτουργών, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 90

**** 1.** Οι προαγωγές, τοποθετήσεις, μεταθέσεις, αποσπάσεις και μετατάξεις των δικαστικών λειτουργών ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από απόφαση ανώτατου δικαστικού συμβουλίου. Αυτό συγκροτείται από τον πρόεδρο του οικείου ανώτατου δικαστηρίου και από μέλη του ίδιου δικαστηρίου που ορίζονται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που έχουν τουλάχιστον δύο ετών υπηρεσία στο δικαστήριο αυτό, όπως νόμος ορίζει. Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης μετέχει και ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, καθώς και δύο Αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου που ορίζονται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που έχουν τουλάχιστον δύο ετών υπηρεσία στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, όπως νόμος ορίζει. Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου μετέχει και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας που υπηρετεί σε αυτό.

Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο μετέχουν χωρίς ψήφο και δύο δικαστικοί λειτουργοί του κλάδου στον οποίο αφορούν οι υπηρεσιακές μεταβολές, βαθμού

τουλάχιστον εφέτη ή αντίστοιχου, που επιλέγονται με κλήρωση, όπως νόμος ορίζει.

**** 2.** Το συμβούλιο της παραγράφου 1 συγκροτείται με αυξημένη σύνθεση, όπως νόμος ορίζει, όταν κρίνει για προαγωγή στις θέσεις των συμβούλων της Επικρατείας, αρεοπαγιτών, αντισταγγελέων του Αρείου Πάγου, συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Προέδρων Εφετών και Εισαγγελέων Εφετών καθώς και για την επιλογή των μελών των Γενικών Επιτροπειών των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Κατά τα λοιπά ισχύουν και στην περίπτωση αυτή οι διατάξεις της παραγράφου Ι.

**** 3.** Αν ο Υπουργός Δικαιοσύνης διαφωνεί με την κρίση ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, μπορεί να παραπέμψει το ζήτημα στην ολομέλεια του οικείου ανώτατου δικαστηρίου, όπως νόμος ορίζει. Δικαίωμα προσφυγής έχει και ο δικαστικός λειτουργός στον οποίον αφορά η κρίση, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος. Κατά τη συνεδρίαση της ολομέλειας του οικείου ανώτατου δικαστηρίου ως δευτεροβάθμιου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου ισχύουν οι διατάξεις των εδαφίων τρία έως έξι της παραγράφου Ι. Στην ολομέλεια του Αρείου Πάγου στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου μετέχουν μετά ψήφου και τα μέλη της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

**** 4.** Οι αποφάσεις της ολομέλειας ως δευτεροβάθμιου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου για το ζήτημα που έχει παραπεμφθεί σ' αυτήν, καθώς και οι αποφάσεις του ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, με τις οποίες δεν διαφώνησε ο Υπουργός, είναι γι' αυτόν υποχρεωτικές.

**** 5.** Οι προαγωγές στις θέσεις του προέδρου και του αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, με επιλογή μεταξύ των μελών του αντίστοιχου ανώτατου δικαστηρίου, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στη θέση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ενεργείται με όμοιο διάταγμα, με επιλογή μεταξύ των μελών του Αρείου Πάγου και των αντισταγγελέων του, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στη θέση του γενικού επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργείται με όμοιο διάταγμα με επιλογή μεταξύ των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στις θέσεις του γενικού επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων ενεργείται με όμοιο επίσης διάταγμα με επιλογή μεταξύ των μελών της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας και των προέδρων εφετών των διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει.

Η θητεία του Προέδρου του Συμβουλίου Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και των Γενικών Επιτρόπων των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων ετών ακόμη και αν ο δικαστικός λειτουργός που κατέχει τη θέση δεν καταλαμβάνεται από το όριο ηλικίας. Ο τυχόν υπολειπόμενος μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας χρόνος λογίζεται ως πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, όπως νόμος ορίζει.

6. Οι αποφάσεις ή πράξεις κατά τις διατάξεις αυτού του άρθρου δεν προσβάλλονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Άρθρο 91 Σ 1. Η πειθαρχική εξουσία στους δικαστικούς λειτουργούς, από το βαθμό του αρεοπαγίτη ή αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου και πάνω, ή στους αντίστοιχους με αυτούς, ασκείται από ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο, όπως νόμος ορίζει.

Την πειθαρχική αγωγή εγείρει ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

2. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, ως Πρόεδρό του, από δύο αντιπροέδρους ή συμβούλους της Επικρατείας, δύο αντιπροέδρους του Αρείου Πάγου ή αρεοπαγίτες, δύο αντιπροέδρους ή συμβούλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου και δύο τακτικούς καθηγητές νομικών μαθημάτων των νομικών σχολών των πανεπιστημίων της Χώρας, ως μέλη. Τα μέλη του Συμβουλίου ορίζονται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που έχουν υπηρεσία τριών τουλάχιστον ετών στο οικείο ανώτατο δικαστήριο ή σε νομική σχολή και κάθε φορά που το Συμβούλιο καλείται να αποφασίσει για ενέργεια μέλους ανώτατου δικαστηρίου, εισαγγελέα ή επιτρόπου, αποκλείονται από τη σύνθεσή του τα μέλη που ανήκουν στο οικείο δικαστήριο. Εφόσον πρόκειται για πειθαρχική δίωξη κατά μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο προεδρεύει ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου.

3. Η πειθαρχική εξουσία στους λοιπούς δικαστικούς λειτουργούς ασκείται σε πρώτο και δεύτερο βαθμό από συμβούλια που συγκροτούνται με κλήρωση από τακτικούς δικαστές, κατά τους ορισμούς του νόμου. Την πειθαρχική αγωγή εγείρει και ο Υπουργός της Δικαιοσύνης.

4. Οι κατά τις διατάξεις αυτού του άρθρου πειθαρχικές αποφάσεις δεν προσβάλλονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Άρθρο 93 Σ 1. Τα δικαστήρια διακρίνονται σε διοικητικά, πολιτικά και ποινικά και οργανώνονται με ειδικούς νόμους.

2. Οι συνεδριάσεις κάθε δικαστηρίου είναι δημόσιες, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει με απόφασή του ότι η δημοσιότητα πρόκειται να είναι επιβλαβής στα χρηστά ήθη ή ότι συντρέχουν ειδικοί λόγοι προστασίας της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής των διαδίκων.

** 3. Κάθε δικαστική απόφαση πρέπει να είναι ειδικά και εμπεριστατωμένα αιτιολογημένη και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση. Νόμος ορίζει τις έννομες συνέπειες που επέρχονται από τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβίασης του προηγούμενου εδαφίου. Η γνώμη της μειοψηφίας δημοσιεύεται υποχρεωτικά. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την καταχώρηση στα πρακτικά ενδεχόμενης μειοψηφίας, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις της δημοσιότητάς της.

4. Τα δικαστήρια υποχρεούνται να μην εφαρμόζουν νόμο που το περιεχόμενό του είναι αντίθετο προς το Σύνταγμα.

Άρθρο 95 Σ 1. Στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκουν ιδίως:

**α) Η μετά από αίτηση ακύρωσης των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών

αρχών για υπέρβαση εξουσίας ή για παράβαση νόμου.

****β)** Η μετά από αίτηση αναίρεση τελεσίδικων αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει.

γ) Η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας που υποβάλλονται σ' αυτό σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους.

δ) Η επεξεργασία όλων των διαταγμάτων που έχουν κανονιστικό χαρακτήρα.

2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του στοιχείου δ' της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφοι 2 και 3.

**** 3.** Κατηγορίες υποθέσεων της ακυρωτικής αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να υπάγονται με νόμο, ανάλογα με τη φύση ή τη σπουδαιότητα τους, στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Το Συμβούλιο της Επικρατείας δικάζει σε δεύτερο βαθμό, όπως νόμος ορίζει.

4. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Επικρατείας ρυθμίζονται και ασκούνται όπως νόμος ειδικότερα ορίζει.

****5.** Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης.

Άρθρο 96 Σ 3. Ειδικοί νόμοι ορίζουν τα σχετικά με δικαστήρια ανηλίκων, στα οποία επιτρέπεται να μην εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 93 παράγραφος 2 και 97. Οι αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών μπορεί να μην απαγγέλλονται δημόσια.

Άρθρο 97 Σ 1. Τα κακουργήματα και τα πολιτικά εγκλήματα δικάζονται από μικτά ορκωτά δικαστήρια που συγκροτούνται από τακτικούς δικαστές και ενόρκους, όπως νόμος ορίζει. Οι αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών υπόκεινται στα ένδικα μέσα που ορίζει ο νόμος.

2. Κακουργήματα και πολιτικά εγκλήματα, που με συντακτικές πράξεις, ψηφίσματα και ειδικούς νόμους έχουν υπαχθεί έως την ισχύ του Συντάγματος στη δικαιοδοσία των εφετείων, εξακολουθούν να δικάζονται από αυτά, εφόσον δεν υπαχθούν με νόμο στην αρμοδιότητα των μικτών ορκωτών δικαστηρίων. Με νόμο μπορεί να υπαχθούν στη δικαιοδοσία των ίδιων εφετείων και άλλα κακουργήματα.

Άρθρο 99

1. Αγωγές κακοδικίας κατά δικαστικών λειτουργών δικάζονται, όπως νόμος ορίζει, από ειδικό δικαστήριο που συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, ως Πρόεδρό του, και από ένα σύμβουλο της Επικρατείας, έναν αρεοπαγίτη, ένα σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δύο τακτικούς καθηγητές νομικών μαθημάτων των νομικών σχολών των πανεπιστημίων της Χώρας και δύο δικηγόρους, μέλη του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου των δικηγόρων, ως μέλη, που ορίζονται με κλήρωση.

2. Από τα μέλη του ειδικού δικαστηρίου εξαιρείται κάθε φορά εκείνο που ανήκει στο σώμα ή τον κλάδο της δικαιοσύνης που για ενέργεια ή παράλειψη λειτουργιών του καλείται να αποφανθεί το δικαστήριο. Εφόσον πρόκειται για αγωγή κακοδικίας κατά μέλους του Συμβουλίου της Επικρατείας ή λειτουργών

των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, στο ειδικό αυτό δικαστήριο προεδρεύει ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου.

3. Δεν απαιτείται άδεια για να εγερθεί αγωγή κακοδικίας.

Άρθρο 100 Σ 1. Συνιστάται Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο στο οποίο υπάγονται:

α) Η εκδίκαση ενστάσεων κατά το άρθρο 58.

β) Ο έλεγχος του κύρους και των αποτελεσμάτων δημοψηφίσματος που ενεργείται κατά το άρθρο 44 παράγραφος 2.

γ) Η κρίση για τα ασυμβίβαστα ή την έκπτωση βουλευτή, κατά τα άρθρα 55 παράγραφος 2 και 57.

δ) Η άρση των συγκρούσεων μεταξύ των δικαστηρίων και των διοικητικών αρχών ή μεταξύ του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων αφενός και των αστικών και ποινικών δικαστηρίων αφετέρου ή, τέλος, μεταξύ του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των λοιπών δικαστηρίων.

ε) Η άρση της αμφισβήτησης για την ουσιαστική αντισυνταγματικότητα ή την έννοια διατάξεων τυπικού νόμου, αν εκδόθηκαν γι' αυτές αντίθετες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

στ) Η άρση της αμφισβήτησης για το χαρακτηρισμό κανόνων του διεθνούς δικαίου ως γενικά παραδεγμένων κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 28.

ΕΣΔΑ άρθρο 6 § 1 «παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθεί δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας, υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίο θα αποφασίσει είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».

ΚΠολΔ

109 1. Δεν επιτρέπεται να αφαιρεθεί από κανέναν, χωρίς τη θέλησή του, ο δικαστής που ορίζει ο νόμος γι' αυτόν.

2. Το αρμόδιο δικαστήριο δεν μπορεί να μεταβιβάσει τη δικαιοδοσία του, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Μόνον ειδικές διαδικαστικές πράξεις μπορούν να ανατεθούν και σε άλλα δικαστήρια ή δικαστές, στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

112 Η προδικασία και η διαδικασία έξω από το ακροατήριο δεν είναι δημόσιες, επιτρέπεται όμως να προσέρχονται σε αυτές οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και οι πληρεξούσιοί τους.

113 1. Οι συνεδριάσεις όλων των πολιτικών δικαστηρίων γίνονται δημόσια.

Η διάσκεψη για την έκδοση της απόφασης γίνεται μυστικά.

2. Όποιος διευθύνει τη διαδικασία ορίζει κατά την κρίση του τον αριθμό των προσώπων που μπορούν να μείνουν στην αίθουσα των συνεδριάσεων και έχει την εξουσία να διατάξει τον αποκλεισμό των ανηλίκων, εκείνων που σπλοφορούν, καθώς και εκείνων που εμφανίζονται με τρόπο ανάρμοστο και αντίθετο προς την τάξη και την ευπρέπεια της συνεδρίασης.

304 1. Αφού περατωθεί η ψηφοφορία, ο εισηγητής δικαστής συντάσσει το σχέδιο της απόφασης που περιέχει το αιτιολογικό και το διατακτικό της, το οποίο χρονολογεί ο πρόεδρος και το υπογράφει αυτός και ο εισηγητής.

Αν πρόκειται για απόφαση του προέδρου, του εισηγητή του άρθρου 341 παρ. 3, του μονομελούς πρωτοδικείου και του ειρηνοδικείου, το σχέδιο συντάσσει, χρονολογεί και υπογράφει ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση.

2. Από το σχέδιο της παραγράφου 1 δημοσιεύεται η απόφαση σε δημόσια συνεδρίαση.

"3. Μετά τη δημοσίευση κάθε διάδικος δικαιούται να λάβει απλό φωτοτυπικό αντίγραφο του σχεδίου προκειμένου να μεριμνήσει για την καθαρογραφή με συμπληρωμένα τα στοιχεία που πρέπει, σύμφωνα με το επόμενο άρθρο, να αναφέρονται στο πρωτότυπο της απόφασης. Ο κατα την παράγραφο 1 εισηγητής ή δικαστής οφείλει να θεωρήσει ενυπογράφως, το ταχύτερο δυνατόν, το πρωτότυπο, το οποίο ακολούθως υπογράφεται αμέσως κατά το άρθρο 306".

- Η εντός " " παρ. 3 προστέθηκε με την παρ. 10 του άρθ. 6 του ν. 2479/1997 (Α' 67/6.5.1997), ενώ σύμφωνα με την παρ. 4 άρθρου 4 του ως άνω νόμου, η παράγραφος 3 του παρόντος άρθρου ισχύει και για τις αποφάσεις των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

321 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Δεδικασμένο.

Όσες οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας και έφεση είναι τελεσίδικες και αποτελούν δεδικασμένο.

322 1. Το δεδικασμένο εκτείνεται στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, αν η απόφαση έκρινε οριστικά για μια έννομη σχέση που έχει προβληθεί με αγωγή, ανταγωγή, κύρια παρέμβαση ή ένσταση συμψηφισμού. Το δεδικασμένο εκτείνεται επίσης και στο δικονομικό ζήτημα που κρίθηκε οριστικά.

2. Αν προβλήθηκε ένσταση συμψηφισμού, η απόφαση που αποφαίνεται για την ύπαρξη ή όχι της ανταπαίτησης η οποία προτάθηκε σε συμψηφισμό αποτελεί δεδικασμένο μόνο έως το ποσό για το οποίο προβλήθηκε η ένσταση του συμψηφισμού, εκτός αν κρίθηκε ολόκληρο το ποσό της ανταπαίτησης, οπότε το δεδικασμένο εκτείνεται σ' αυτό.

323 Με την επιφύλαξη αυτών που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις, απόφαση αλλοδαπού πολιτικού δικαστηρίου ισχύει και αποτελεί δεδικασμένο στην Ελλάδα χωρίς άλλη διαδικασία εφόσον

- 1) αποτελεί δεδικασμένο σύμφωνα με το δίκαιο του τόπου όπου εκδόθηκε,
- 2) η υπόθεση κατά τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου υπαγόταν στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους στο οποίο ανήκει το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση,
- 3) ο διάδικος που νικήθηκε δεν στερήθηκε το δικαίωμα της υπεράσπισης και γενικά της συμμετοχής στη δίκη, εκτός αν η στέρηση έγινε σύμφωνα με διάταξη

που ισχύει και για τους υπηκόους του κράτους στο οποίο ανήκει το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση,

4) δεν είναι αντίθετη προς απόφαση ελληνικού δικαστηρίου που εκδόθηκε στην ίδια υπόθεση και αποτελεί δεδικασμένο για τους διαδίκους μεταξύ των οποίων εκδόθηκε η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου και

5) δεν είναι αντίθετη προς τα χρηστά ήθη ή προς τη δημόσια τάξη.

324 Δεδικασμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων με την ίδια ιδιότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία.

325 Το δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά

1) των διαδίκων,

2) εκείνων που έγιναν διάδοχοί τους όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το τέλος της,

3) εκείνων που νέμονται ή κατέχουν το επίδικο πράγμα στο όνομα κάποιου διαδίκου ή διαδόχου του, αδιάφορο αν πρόκειται για σχέσεις εμπράγματα ή ενοχικές. Το δεδικασμένο δεν ισχύει απέναντι σε εκείνον που απέκτησε δικαιώματα σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου με μεταβίβαση από μη δικαιούχο.

326 1. Η απόφαση που εκδόθηκε υπέρ του υπόχρεου να αποκαταστήσει κληρονομία ή κληροδότημα και εναντίον ενός τρίτου, η οποία αφορά την περιουσία που υπόκειται σε αποκατάσταση ή κάποιο αντικείμενό της αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ του καταπιστευματοδόχου.

2. Η απόφαση που εκδόθηκε κατά του υπόχρεου να αποκαταστήσει κληρονομία ή κληροδότημα και υπέρ ενός τρίτου, η οποία αφορά αντικείμενο της περιουσίας που υπόκειται σε αποκατάσταση, αποτελεί δεδικασμένο και κατά του καταπιστευματοδόχου μόνο αν εκείνος που έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει έχει εξουσία να διαθέσει το επίδικο αντικείμενο χωρίς τη συναίνεση του καταπιστευματοδόχου.

327 1. Η απόφαση που εκδόθηκε σε δίκη μεταξύ του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας ή του εκκαθαριστή κληρονομίας ή του εκτελεστή διαθήκης που έχει δικαίωμα να διεξάγει τη δίκη και τρίτου η οποία αφορά δικαιώματα ή υποχρεώσεις της κληρονομίας αποτελεί δεδικασμένο και απέναντι στους κληρονόμους.

2. Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ των κληρονόμων που έχουν δικαίωμα διεξαγωγής της δίκης και τρίτου, η οποία αφορά δικαιώματα και υποχρεώσεις της κληρονομίας, αποτελεί δεδικασμένο και απέναντι στον εκτελεστή της διαθήκης.

328 1. Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ του δανειστή και του πρωτοφειλέτη και απορρίπτει την αγωγή επειδή το χρέος είναι ανύπαρκτο, αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ του εγγυητή.

2. Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ του δανειστή και του εγγυητή και απορρίπτει την αγωγή επειδή το χρέος είναι ανύπαρκτο, αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ του πρωτοφειλέτη.

329 Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ νομικού προσώπου και τρίτου και αφορά δικαιώματα ή υποχρεώσεις του νομικού προσώπου αποτελεί δεδικασμένο και απέναντι στα μέλη του ως προς τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις του νομικού προσώπου.

330 Το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις που προτάθηκαν, καθώς και σε εκείνες που μπορούσαν να προταθούν και δεν προτάθηκαν. Από τις ενστάσεις που δεν προτάθηκαν εξαιρούνται εκείνες που στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί και με κύρια αγωγή.

331 Το δεδικασμένο εκτείνεται και στα ζητήματα που κρίθηκαν παρεμπιπτόντως και αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση του κύριου ζητήματος, αν το δικαστήριο ήταν καθ' ύλην αρμόδιο να αποφασίσει για τα παρεμπίπτοντα αυτά ζητήματα.

332 Το δεδικασμένο λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως.

333 1. Οι διάδικοι και οι διάδοχοί τους δεν μπορούν να προσβάλουν την απόφαση για δόλο κάποιου διαδίκου ή τρίτου παρά μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες επιτρέπεται αναψηλάφηση.

2. Τρίτοι απέναντι στους οποίους ισχύει το δεδικασμένο μπορούν να το προσβάλλουν μόνο εξαιτίας δόλου των διαδίκων.

580 5. Αν ο Άρειος Πάγος, δικάζοντας σε ολομέλεια, απορρίψει τους λόγους αναίρεσης που παραπέμφθηκαν στην ολομέλεια και υπάρχουν και άλλοι λόγοι αναίρεσης που δεν έχουν παραπεμφθεί, η υπόθεση αναπέμπεται στο τμήμα που την παρέπεμψε, στο οποίο συζητείται με κλήση σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 568. Αν αναιρέσει την απόφαση, παραπέμπει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο .

ΚΠΔ

ΑΡΘΡΟ 30: Δικαίωμα του Υπουργού Δικαιοσύνης για την ποινική δίωξη

1. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης έχει δικαίωμα να παραγγέλλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης για κάθε αξιόποινη πράξη.

2. Στα πολιτικά εγκλήματα, καθώς και στα εγκλήματα από τα οποία μπορούν να διαταραχθούν οι διεθνείς σχέσεις του κράτους, ο Υπουργός Δικαιοσύνης έχει το δικαίωμα με προηγούμενη σύμφωνη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να αναβάλει την έναρξη της ποινικής δίωξης ή να αναστείλει την ποινική δίωξη. Η αναστολή της ποινικής δίωξης μπορεί να γίνει το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο.

3. Σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης ο Υπουργός Δικαιοσύνης μπορεί να ζητήσει από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να παραγγείλει τη διενέργεια της

ανάκρισης και την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο κατ' απόλυτη προτεραιότητα.

ΑΡΘΡΟ 329: Αρχή της δημοσιότητας

1. Η συζήτηση στο ακροατήριο, καθώς και η απαγγελία της απόφασης, γίνονται δημόσια σε όλα τα ποινικά δικαστήρια, και επιτρέπεται στον καθένα να παρακολουθεί ανεμπόδιστα τις συνεδριάσεις. Απαγορεύεται όμως η παρουσία στο ακροατήριο προσώπων που κατά την ελεύθερη κρίση εκείνου που διευθύνει τη συζήτηση δεν συμπλήρωσαν το 17ο έτος της ηλικίας τους.

2. Αν πρόκειται για δίκες που είναι πιθανό να προσελκύσουν μεγαλύτερο αριθμό ακροατών από το συνηθισμένο, οι οποίοι μπορεί εξαιτίας της ανεπάρκειας του χώρου στον οποίο διεξάγεται η δίκη να εμποδίσουν την ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας, ο πρόεδρος του δικαστηρίου σε συνεννόηση με τον εισαγγελέα ορίζουν τον αριθμό των ακροατών, οπότε επιτρέπεται χωρίς διάκριση η είσοδος στον καθένα, ωστόσο συμπληρωθεί αυτός ο αριθμός.

ΑΡΘΡΟ 330: Συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών

1. Αν η δημοσιότητα της συνεδρίασης είναι επιβλαβής στα χρηστά ήθη ή συντρέχουν ειδικοί λόγοι να προστατευθεί ο ιδιωτικός ή οικογενειακός βίος των διαδίκων, ιδίως αν η δημοσιότητα σε δίκη εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής έχει ως συνέπεια την ιδιαίτερη ψυχική ταλαιπωρία ή το διασυρμό του θύματος και μάλιστα ανηλίκου, το δικαστήριο διατάσσει τη διεξαγωγή της δίκης ή ενός μέρους της χωρίς δημοσιότητα.

2. Για τον αποκλεισμό της δημοσιότητας κατά την προηγούμενη παράγραφο, το δικαστήριο, αφού ακούσει τον εισαγγελέα ή το δημόσιο κατήγορο και τους διαδίκους, εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση και την απαγγέλλει σε δημόσια συνεδρίαση.

Άρθρο 371, § 2, εδ. Β' Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση συγκεντρώνει τις ψήφους, αρχίζοντας από τον κατώτερο στο βαθμό και σε περίπτωση που οι δικαστές είναι ισόβαθμοι από το νεότερο στο βαθμό, ενώ ο ίδιος ψηφίζει τελευταίος.

ΚΟΔΚΔΔ

Άρθρα 19 § 3, 53, 59 και 60.

ΑΚΟΜΗ

ν. 3068/2002

ν. 1756/1988

40N.2172/1993

ν. 2236/1994

§12,17,21 Ν. 184/1975

28 ν.2145/1993

35 § 4 2172/1993

3150/1999

4751/1998

1274/1993

Νομολογία:

Α.Π. 8/1998 (Διοικ.Ολομ.), Πειραϊκή Νομολογία 20, 1998

Α.Π. 9/1998 (Διοικ.Ολομ.), Πειραϊκή Νομολογία 20, 1998

ΣτΕ 4683/1988(Τμ.Γ\\\\\\\\\\\'), ΝοΒ 37, 1989

Α.Π. 11/1982(Τμ.β\\\\\\\\\\\'), ΤοΣ, 1982

ΣτΕ 2859/85 (Ολομ.),ΤοΣ 12

ΕΣ 1492/1986 (Ολομ.)

ΣτΕ 292/1984 (Ολομ.)

ΣτΕ 4095/1997

ΟΛ. ΑΠ 4/1996

ΟΛ. ΑΠ 1/1996

ΣτΕ 502/1994

ΣτΕ 3670/1994

ΣτΕ 2002/1992

ΟΛ. ΣτΕ 36/1994

Τριμ. Διοικ. Εφ. Πατρ. 112/1993

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γεωργόπουλος Κων/νος , Επίτομο Συνταγματικό Δίκαιο ,12^η έκδοση , εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας.
2. Γιαννόπουλος Ευ. 'Οι εγγυήσεις της δικαστικής ανεξαρτησίας' , ΝοΒ, 1979.
3. Δημητρόπουλος Ανδρέας, Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους, Τόμος Β', εκδόσεις Σάκκουλα.
4. Εγκυκλοπαίδεια Νέα Δομή, Τόμοι 5,12,22,24,32,έκδοση του 1996.
5. Κασιμάτης Γιώργος , 'Η λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία των δικαστών' στα Σύμμεικτα του Επ. Π. Σπηλιόπουλου 'Κράτος, Νόμος, Διοίκηση', εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας 2000.
6. Κεραμεύς Κ. 'Δικαιοσύνη και Κοινωνία στο νεότερο Ελληνισμό', 'Αρμενόπουλος', 1982.
7. Κεραμεύς Κ. ,Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος, 1986.
8. Κλαμαρής Νικόλαος, 'Η ανεξαρτησία της δικαιοδοτικής λειτουργίας έναντι των παρεμβάσεων της εκτελεστικής και της νομοθετικής λειτουργίας', 'ΕλλΔ/νη', 1986.
9. Μαυριάς Κώστας, 'Συνταγματικό Δίκαιο, 3^η έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα; 2004.
10. Μείζον Ελληνικό Λεξικό, εκδόσεις Τεγόπουλος-Φυτράκης.
11. Μπακόπουλος Α. 'Η ανεξαρτησία της δικαστικής λειτουργίας', ΤοΣ, 1986.
12. Παντελής Αντώνης ,Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου ,έκδοση 2007.

13. Ράικος Αθ., Συνταγματικό Δίκαιο, Τόμος Α', εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας 1991.
14. Σπυρόπουλος Φίλιππος, Εισαγωγή στο Συνταγματικό Δίκαιο, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2006.
15. Σταθόπουλος Αβραάμ, 'Η δικαστική ανεξαρτησία προϋπόθεση της ισοπολιτείας', Το Βήμα 2008.